

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Informacja dotycząca wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w 2020 roku

Sporządzona na podstawie sprawozdań za 2020 rok
zamieszczonych
w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego

Warszawa, grudzień 2021 roku

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Organizacje pożytku publicznego.....	3
2.1. Status organizacji pożytku publicznego	5
2.1.1. Uzyskiwanie statusu organizacji pożytku publicznego	5
2.1.2. Utrata statusu organizacji pożytku publicznego.....	8
2.2. Charakterystyka organizacji pożytku publicznego na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości oraz sprawozdań merytorycznych za 2020 rok	9
2.2.1. Liczba organizacji pożytku publicznego a zamieszczone sprawozdania.....	9
2.2.2. Forma prawna organizacji pożytku publicznego	12
2.2.3. Podział terytorialny organizacji pożytku publicznego wg województw, liczby organizacji oraz ich procentowego udziału w liczbie ogółem	13
2.2.4. Sfery działalności pożytku publicznego.....	16
2.2.5. Przychody organizacji pożytku publicznego na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok	21
2.2.6. Koszty organizacji pożytku publicznego na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok	25
2.2.7. Pracownicy i wolontariusze.....	28
2.3. Przywileje i obowiązki organizacji pożytku publicznego	30
2.3.1. Korzystanie z uprawnień i zwolnień przez organizacje pożytku publicznego wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	30
2.3.2. Obowiązki organizacji pożytku publicznego wynikające z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	34
3. Wykorzystanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	37
3.1. Zestawienie zbiorcze – liczba podatników przekazujących 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i przekazana kwota (na przestrzeni lat) – dane Ministerstwa Finansów	37
3.2. Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.....	40
3.2.1. Zróżnicowanie przychodów organizacji pożytku publicznego uzyskiwanych z 1% podatku osób fizycznych	41
3.3. Wydatkowanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych z podziałem na sfery działalności pożytku publicznego	47
3.4. Koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	50
4. Wnioski.....	52

1. Wstęp

Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, w myśl art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.), dalej jako ustawa, sprawuje nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego w zakresie prawidłowości korzystania przez organizacje pożytku publicznego z uprawnień oraz wywiązywania się z obowiązków i wymogów określonych w ustawie. Jednym z uprawnień organizacji pożytku publicznego, zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy, jest możliwość otrzymania od podatników 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, dalej jako 1% podatku. Analiza wykorzystania środków z 1% podatku stanowi więc realizację jednego z głównych elementów nadzoru nad organizacjami pożytku publicznego.

Mając na uwadze wymóg określony w art. 27 ust. 4 ustawy, sporządziliśmy niniejszą *Informację* dotyczącą w szczególności wykorzystania przez organizacje pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1% podatku w 2019 roku. *Informacja*, którą zamieściliśmy na stronie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, dalej jako NIW-CRSO, uwzględnia dane zawarte przez organizacje pożytku publicznego w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego w sprawozdaniach merytorycznych z ich działalności, a także w *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku (z rozliczenia za 2019 rok)* przygotowanej przez Departament Podatków Dochodowych Ministerstwa Finansów. Przedstawia ponadto charakterystykę organizacji pożytku publicznego pod względem statystycznym, finansowym, w tym ich liczbę w podziale wg formy prawnej, podziału terytorialnego, sfer działalności pożytku publicznego, w jakich realizują działalność statutową, oraz dane finansowe, a także informacje dotyczące pracowników i wolontariuszy.

Informacja zawiera również analizę prawidłowości wydatkowania w 2020 roku środków finansowych pochodzących z 1% podatku opartą na danych pochodzących z przekazanych przez organizacje pożytku publicznego sprawozdań merytorycznych, w tym analizę finansową dotyczącą m.in. kwot uzyskanych z tego podatku przez organizacje na przestrzeni lat, przychodów i kosztów organizacji pożytku publicznego w porównaniu do kwot uzyskanych z 1% podatku oraz wnioski w zakresie wykorzystania 1% podatku przez organizacje pożytku publicznego.

2. Organizacje pożytku publicznego

Działalność organizacji pożytku publicznego w Polsce, w tym ramy prawne ich działania, określa ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.). Ustawa reguluje przede wszystkim zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty określone w art. 3 ust. 3 ustawy, które działają w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania tego typu organizacji.

Poniżej przedstawiamy katalog regulacji prawnych dotyczący działalności pożytku publicznego:

- ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. *o Krajowym Rejestrze Sądowym* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 112, z późn. zm.),

- ustawa z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217),
- ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. *o podatku dochodowym od osób fizycznych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 685, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. *o opłacie skarbowej* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1913),
- ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 755, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 września 2000 r. *o podatku od czynności cywilnoprawnych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 815, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. *o służbie zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 885),
- ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 372, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 805, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1899),
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 457, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 30 października 2002 r. *o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 984),
- ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. *o grach hazardowych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2094, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 marca 2014 r. *o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1672),
- ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1133),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 915),
- ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 815, z późn. zm.),
- rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. *w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego* (Dz. U. poz. 2061),
- rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 29 kwietnia 2011 r. *w sprawie trybu postępowania związanego z nieodpłatnym informowaniem w programach jednostek publicznej radiofonii i telewizji prowadzonej przez*

organizacje pożytku publicznego nieodpłatnej działalności pożytku publicznego (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 283, z późn. zm.),

- rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. *w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego* (Dz. U. poz. 2054),
- rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 marca 2021 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji* (Dz. U. poz. 572),
- rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 17 maja 2021 r. *w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w 2021 roku* (Dz.U. poz. 91).

2.1. Status organizacji pożytku publicznego

2.1.1. Uzyskiwanie statusu organizacji pożytku publicznego

Organizacją pożytku publicznego (także jako OPP) może być organizacja pozarządowa (w tym stowarzyszenie i fundacja), osoba prawna lub jednostka organizacyjna działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego. OPP mogą być również podmioty takie jak spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie*, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Warto zaznaczyć, że organizacjami pożytku publicznego nie mogą być jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, partie polityczne, związki zawodowe i organizacje pracodawców, samorządy zawodowe oraz fundacje utworzone przez partie polityczne.

Organizacje pozarządowe oraz pozostałe podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, spełniające wymagania określone ustawą, uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania tej informacji do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Status taki mogą uzyskiwać zarówno organizacje zarejestrowane w KRS, np. fundacje czy stowarzyszenia, jak również te, które nie podlegają obowiązkowemu wpisowi do KRS, lecz rejestrowane są w innych rejestrach, np. ewidencja starosty, w której są uczniowskie kluby sportowe.

Ww. podmioty, aby uzyskać status OPP, muszą spełniać łącznie następujące wymagania określone w art. 20 ustawy:

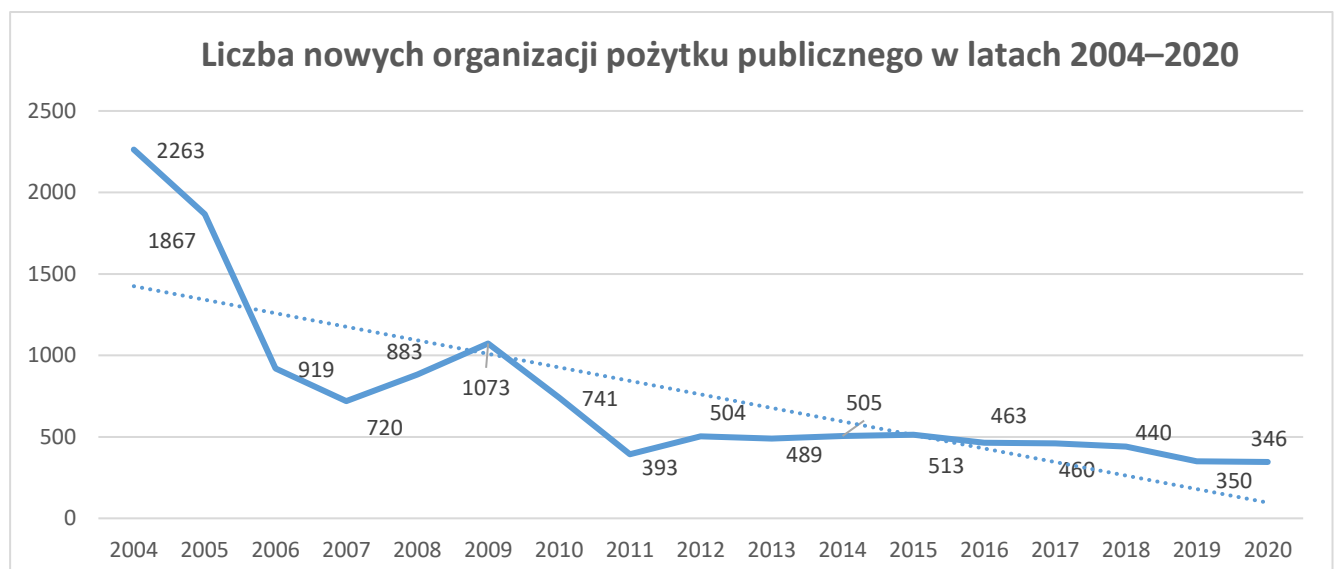
- prowadzić nieprzerwanie przez co najmniej dwa lata działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa,

- nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznaczać na działalność pożytku publicznego,
- posiadać statutowy kolegiálny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru:
 - nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej;
 - nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
 - mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenia w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni,
- posiadać statut lub inny akt wewnętrzny, w którym przewidziane są ograniczenia dotyczące wykorzystywania majątku organizacji oraz dokonywania zakupów od podmiotów związanych z członkami organizacji,
- prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego,
- członkowie organu zarządzającego, jak również organu kontroli lub nadzoru nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

W przypadku stowarzyszeń działalność pożytku publicznego nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia.

Status organizacji pożytku publicznego organizacje mogły uzyskać po raz pierwszy w 2004 roku. Na dzień 31 grudnia 2020 roku status organizacji pożytku publicznego posiadało 9 900 organizacji.

Dynamika przyznawania statusu organizacji pożytku publicznego w latach 2004–2020 prezentuje się następująco:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 1. Liczba nowych organizacji pożytku publicznego w latach 2004–2020

Po początkowym dużym przyroście w latach 2004–2009 liczby organizacji pożytku publicznego w ostatnich latach nastąpiła stabilizacja na poziomie 400–500 organizacji uzyskujących status OPP każdego roku. W ostatnich czterech latach nieznacznie zmniejszyła się liczba organizacji, które otrzymują status organizacji pożytku publicznego. W porównaniu do 2019 roku liczba organizacji, które otrzymały status organizacji pożytku publicznego w danym roku zmniejszyła się o cztery organizacje. Z 346 nowych organizacji pożytku publicznego w 2020 roku cztery straciły ten status w 2020 roku, natomiast dwie w 2021 roku. Tak szybka utrata statusu OPP najczęściej była związana z przyznaniem tego statusu przez pomyłkę przez sąd. Na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego można stwierdzić, że pięć z tych organizacji uzyskało wpis o posiadaniu statusu organizacji pożytku publicznego wraz z ich rejestracją w KRS. Z rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami organizacji pozarządowych wynika, że możliwość otrzymania środków z 1% podatku nie jest już takim bodźcem dla organizacji pozarządowej, aby wystąpić do sądu rejestrowego z wnioskiem o przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego. Środki te nie stanowią już głównego źródła finansowania działalności większych organizacji, natomiast dla mniejszych podmiotów ich wysokość często nie pokrywa kosztów zatrudnienia osoby do prowadzenia biura czy zatrudnienia księgowego, który sporządziłby prawidłowo sprawozdanie finansowe i nadzorował wypełnienie obowiązków sprawozdawczych. Wydaje się, że część organizacji rezygnuje ze starań o ten status z uwagi na:

1. otrzymywanie środków 1% podatku przez większe organizacje, którym łatwiej jest dotrzeć z informacją do podatników, którzy mogliby przekazać organizacji te środki,
2. mniejsze zainteresowanie podatników działaniami organizacji na rzecz: równych praw kobiet i mężczyzn, wspomagających rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce, pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą, pomocy Polonii i Polakom za granicą, promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą, rewitalizacji, (po dwa wskazania w sprawozdaniach merytorycznych tych sfer działalności), udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz działalność na rzecz weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o weteranach działań poza granicami państwa* (po trzy wskazania) upowszechnianie i ochrona praw konsumentów (10 wskazań).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 2. Liczba nowych organizacji pożytku publicznego w poszczególnych miesiącach 2020 roku

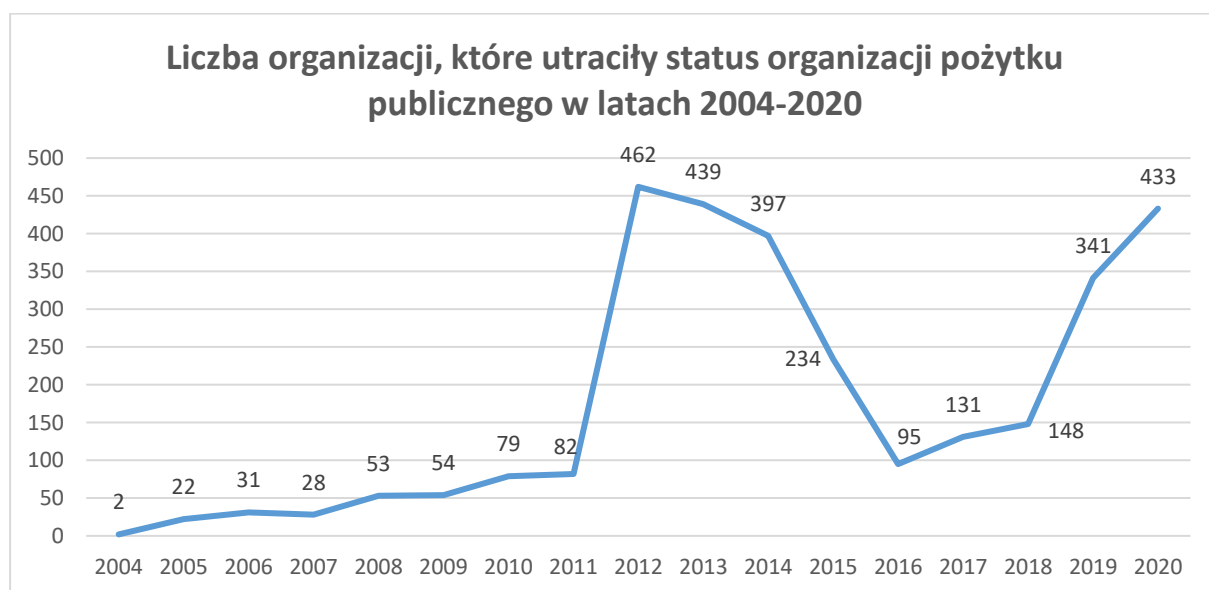
Gdy przyjrzymy się bliżej liczbie nowych organizacji pożytku publicznego w 2020 roku w podziale na poszczególne miesiące, zauważymy, co prezentuje wykres 2, że w pierwszym kwartale miesięcznie ok. 30–40 organizacji otrzymało ten status, później liczba ta spadła między majem a sierpniem do kilkunastu organizacji, a najwięcej organizacji otrzymało status w listopadzie (59), czyli przed opublikowaniem na stronie NIW-CRSO wykazu OPP uprawnionych do otrzymania 1% podatku w następnym roku, oraz w grudniu (40). Prawdopodobnie duża liczba organizacji, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego na początku i na końcu 2020 roku oznacza, że część wniosków organizacji o przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego sądy nie rozpatrzyły do końca grudnia roku poprzedniego. Analogiczna sytuacja miała miejsce w 2019 roku.

2.1.2. Utrata statusu organizacji pożytku publicznego

Organizacja pożytku publicznego traci status OPP z chwilą wykreślenia przez sąd rejestrowy z Krajowego Rejestru Sądowego informacji o spełnianiu wymagań określonych w art. 20 ustawy, stanowiących podstawę przyznania statusu organizacji pożytku publicznego. Organizacja pożytku publicznego, w stosunku do której właściwy sąd rejestrowy wydał postanowienie w sprawie wykreślenia statusu organizacji pożytku publicznego:

1. informuje Dyrektora NIW-CRSO o wysokości niewydatkowanych na dzień wydania tego postanowienia środków finansowych pochodzących z 1% podatku, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia,
2. przekazuje niewydatkowane na dzień wydania ww. postanowienia środki finansowe pochodzących z 1% podatku na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

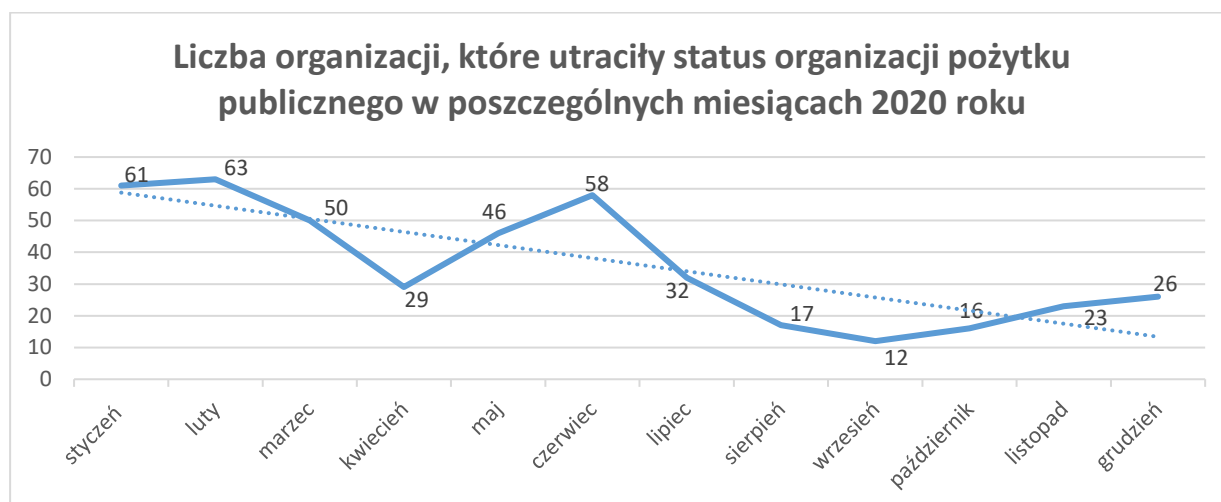
Z danych pochodzących z Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że w latach 2004–2020 najwięcej organizacji straciło status organizacji pożytku publicznego w 2012 roku – 462, a najmniej w 2004 roku – 2, co obrazuje wykres 3. Od 2012 roku liczba organizacji, które utraciły status OPP, spadała do 2016 roku, po czym znowu zaczęła wzrastać, osiągając w 2020 roku poziom 433 organizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 3. Liczba organizacji, które utraciły status organizacji pożytku publicznego w latach 2004–2020

W 2020 roku najwięcej organizacji utraciło status OPP w pierwszym kwartale (styczeń – 61, luty – 63 i marzec – 50) oraz w czerwcu (58), a najmniej – w sierpniu (17), wrześniu (12) i październiku (16). Rozkład dotyczący utraty statusu organizacji pożytku publicznego w poszczególnych miesiącach przedstawia wykres 4.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości

Wykres 4. Liczba organizacji, które utraciły status organizacji pożytku publicznego w poszczególnych miesiącach 2020 roku

Wzrost liczby organizacji, które utraciły status OPP w 2020 roku, prawdopodobnie jest związany z większą liczbą wniosków, które Dyrektor NIW-CRSO skierował do sądów, dotyczących pozbawienia organizacji statusu organizacji pożytku publicznego, w szczególności ze względu na brak zamieszczenia sprawozdań w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego. Poza tym z uwagi na to, że sądy nie zawsze wykreślają od razu status OPP organizacjom postawionym w stan likwidacji albo upadłości, Dyrektor NIW-CRSO systematycznie występuje do sądów z prośbą o usunięcie tej niekonsekwencji, która stoi w sprzeczności z przepisami ustawy.

2.2. Charakterystyka organizacji pożytku publicznego na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości oraz sprawozdań merytorycznych za 2020 rok

2.2.1. Liczba organizacji pożytku publicznego a zamieszczone sprawozdania

Według danych Ministerstwa Sprawiedliwości na koniec grudnia 2020 roku status organizacji pożytku publicznego posiadało 9 900 organizacji, przy czym obowiązek sprawozdawczy wypełniły 9 172, co stanowi 92,65% organizacji zobowiązanych do zamieszczenia sprawozdań za 2020 rok (stan na 2 grudnia 2021 roku).

Poniższe zestawienie oraz wykres przedstawiają liczbę zamieszczonych sprawozdań w bazie sprawozdań OPP oraz liczbę organizacji pożytku publicznego, które posiadały status OPP na dzień 31 grudnia danego roku i były zobowiązane do zamieszczenia sprawozdań. Wykazana obecnie mniejsza liczba zamieszczonych sprawozdań za 2020 rok wynika z tego, że część organizacji wypełnia obowiązek sprawozdawczy po terminie, więc liczebność tych sprawozdań zapewne wzrośnie, jak to zdarzało się w poprzednich latach. Poza tym do zamieszczenia sprawozdań zobowiązane są również organizacje, które mają

otwartą likwidację lub ogłoszona jest ich upadłość. Sądy rejestrowe, na podstawie art. 22 ust. 5 ustawy, powinny z urzędu w takich sytuacjach pozbawiać te organizacje statusu organizacji pożytku publicznego, jednakże praktyka wskazuje, że przepis ten nie zawsze jest stosowany.

Rok	Liczba sprawozdań zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego	Liczba organizacji pożytku publicznego na koniec danego roku zobowiązanych do zamieszczenia sprawozdań	% zamieszczonych sprawozdań
2011	7 613	8 429	90,32
2012	7 985	8 489	94,06
2013	8 175	8 556	95,55
2014	8 478	8 696	97,49
2015	8 714	8 975	97,09
2016	8 894	9 348	95,14
2017	9 112	9 680	94,13
2018	9 292	9 976	93,14
2019	9 368	9 985	93,82
2020	9 172	9 900	92,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za 2020 za rok zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 1. Liczba zamieszczonych sprawozdań za lata 2011–2020 w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za 2020 za rok zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 5. Liczba zamieszczonych sprawozdań za lata 2011–2020 w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego

W tym miejscu warto podkreślić, że niektóre organizacje wiążą status organizacji pożytku publicznego tylko z możliwością otrzymywania 1% podatku. Gdy organizacja nie jest uprawniona do otrzymania 1% podatku, często sądzi, że nie dotyczy jej obowiązek sprawozdawczy. Nieznaczne zmniejszenie liczby zamieszczonych sprawozdań za 2020 rok może być związane z trwającą w 2021 roku epidemią SARS-CoV-2, pomimo że Minister Finansów na koniec pierwszego kwartału 2021 roku wydał rozporządzenie wydłużające termin sporządzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego o trzy miesiące¹, a Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego przedłużył o trzy miesiące, tj. do 15 października 2021 roku, termin zamieszczenia sprawozdań w bazie sprawozdań OPP dla organizacji, których rok obrotowy jest zgodny z kalendarzowym².

¹ rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 marca 2021 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie określania innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji* (Dz. U. poz. 572)

² rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 17 maja 2021 r. *w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w roku 2021* (Dz. U. poz. 917)

2.2.2. Forma prawna organizacji pożytku publicznego

Formy prawne organizacji pożytku publicznego są ograniczone ustawowo do organizacji pozarządowych, tj. stowarzyszeń i fundacji, oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy, czyli osób prawnych i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie*, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

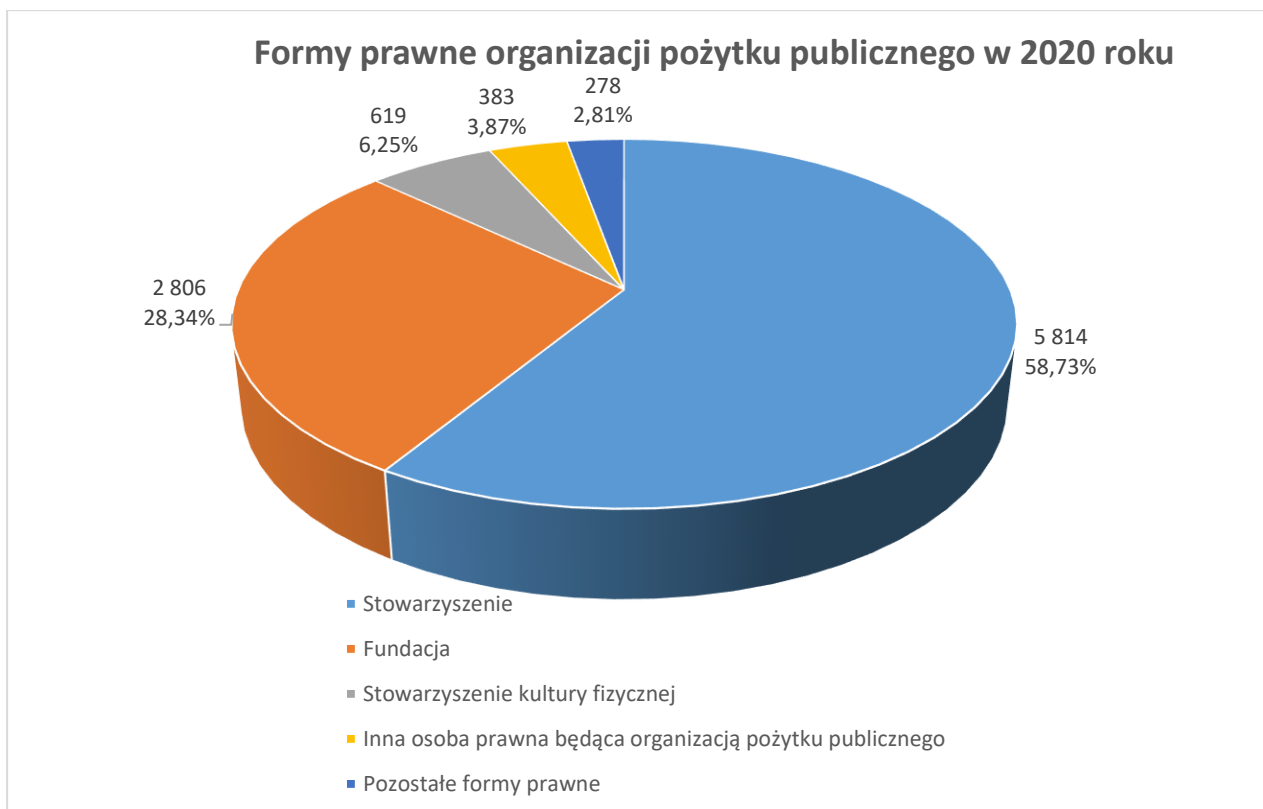
Poniżej przedstawiamy zestawienie form prawnych organizacji pożytku publicznego wg stanu na 31 grudnia 2020 roku oraz wykres 6, z którego jednoznacznie wynika, że dominującą formą prawną wśród organizacji pożytku publicznego w 2020 roku, podobnie jak w ubiegłych latach, były stowarzyszenia i fundacje, które łącznie stanowiły 87,07% wszystkich podmiotów (9 900 organizacji), w tym 58,73% stowarzyszenia (5 814 organizacji) i 28,34% fundacje (2 806 organizacji).

Forma prawna	Liczba organizacji
STOWARZYSZENIE	5814
FUNDACJA	2806
STOWARZYSZENIE KULTURY FIZYCZNEJ	619
INNA OSOBA PRAWNA BĘDĄCA ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO	383
ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ	58
KOŚCIELNA OSOBA PRAWNA BĘDĄCA ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO	56
NIEPOSIADAJĄCA OSOBOWOŚCI PRAWNEJ INSTYTUCJA KOŚCIELNA BĘDĄCA ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO	46
ZWIĄZEK SPORTOWY	31
NIEPOSIADAJĄCA OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO	24
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	20
STOWARZYSZENIE KULTURY FIZYCZNEJ O ZASIĘGU OGÓLNOKRAJOWYM	18
JEDNOSTKA TERENOWA STOWARZYSZENIA POSIADAJĄCA OSOBOWOŚĆ PRAWNĄ	12
POLSKI ZWIĄZEK SPORTOWY	3
INNA ORGANIZACJA SPOŁECZNA LUB ZAWODOWA	2
IZBA GOSPODARCZA	2
ZWIĄZKI ROLNIKÓW, KÓŁEK I ORGANIZACJI ROLNICZYCH	2
CECH RZEMIEŚLNICZY	1
INNA ORGANIZACJA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	1
SPÓŁDZIELNIA	1
SPÓŁKA AKCYJNA	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku

Tabela 2. Formy prawne organizacji pożytku publicznego w 2020 roku

Niewielki odsetek organizacji miał formę prawną stowarzyszenia kultury fizycznej 6,25% i innej osoby prawnej będącej organizacją pożytku publicznego 3,87%. Pozostałe formy prawne dotyczą 278 organizacji, czyli 2,81%, posiadających inne formy prawne niż te wymienione powyżej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku
Wykres 6. Liczba organizacji pożytku publicznego w 2020 roku w podziale na formę prawną

2.2.3. Podział terytorialny organizacji pożytku publicznego wg województw, liczby organizacji oraz ich procentowego udziału w liczbie ogółem

Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że na koniec 2020 roku 9 900 podmiotów posiadało status OPP. Najwięcej organizacji pożytku publicznego, bo 1 531, czyli 15,46% ogółu, miało swoją siedzibę w województwie mazowieckim. Blisko połowa wszystkich organizacji, tj. 45,51%, mieściła się w jednym z czterech województw – mazowieckim, śląskim, dolnośląskim lub małopolskim.

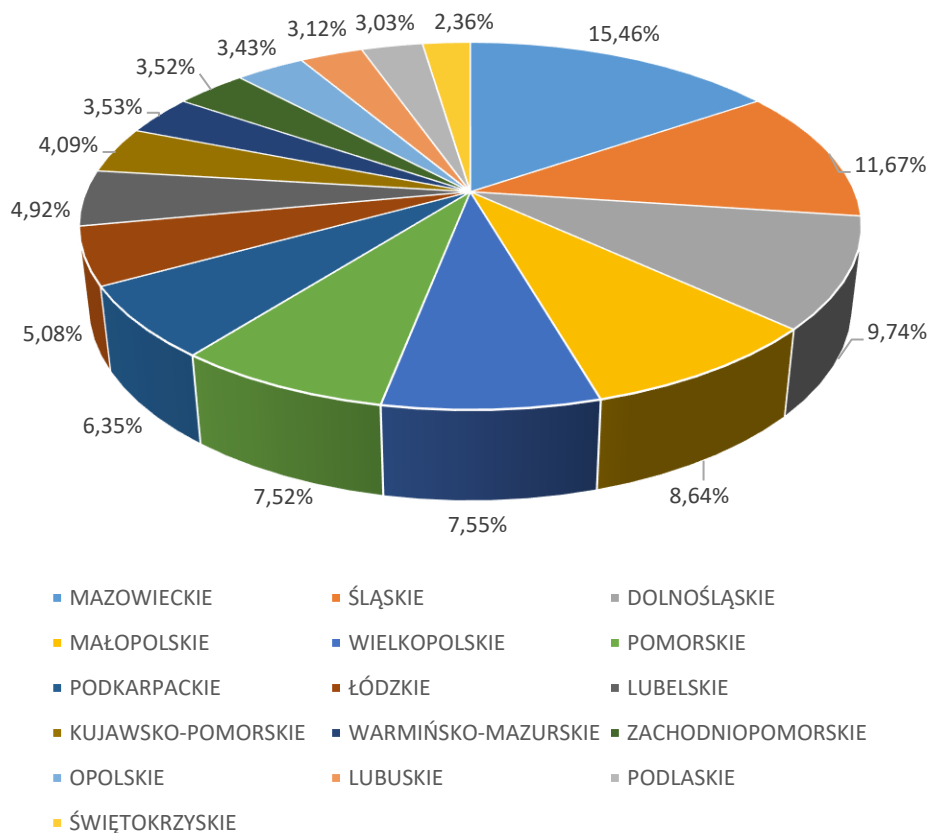
Województwo	Liczba organizacji
MAZOWIECKIE	1 531
ŚLĄSKIE	1 155
DOLNOŚLĄSKIE	964
MAŁOPOLSKIE	855
WIELKOPOLSKIE	747
POMORSKIE	744
PODKARPACKIE	629
ŁÓDZKIE	503
LUBELSKIE	487
KUJAWSKO-POMORSKIE	405
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	349
ZACHODNIOPOMORSKIE	348
OPOLSKIE	340
LUBUSKIE	309
PODLASKIE	300
ŚWIĘTOKRZYSKIE	234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku
Tabela 3. Liczba organizacji w 2020 roku w podziale terytorialnym

Województwo	Udział liczby organizacji w poszczególnych województwach w ich liczbie ogółem
MAZOWIECKIE	15,46%
ŚLĄSKIE	11,67%
DOLNOŚLĄSKIE	9,74%
MAŁOPOLSKIE	8,64%
WIELKOPOLSKIE	7,55%
POMORSKIE	7,52%
PODKARPACKIE	6,35%
ŁÓDZKIE	5,08%
LUBELSKIE	4,92%
KUJAWSKO-POMORSKIE	4,09%
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3,53%
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,52%
OPOLSKIE	3,43%
LUBUSKIE	3,12%
PODLASKIE	3,03%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2,36%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku
Tabela 4. Liczba organizacji w 2020 roku w podziale terytorialnym (ujęcie procentowe)

Udział liczby organizacji w poszczególnych województwach w ich liczbie ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku
Wykres 7. Udział liczby organizacji w poszczególnych województwach w ich liczbie ogółem

Z powyższych danych wynika, że najmniej organizacji pożytku publicznego miało siedzibę w województwach: opolskim (3,43%), lubuskim (3,12%), podlaskim (3,03%) i świętokrzyskim (2,36%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości na dzień 31 grudnia 2020 roku

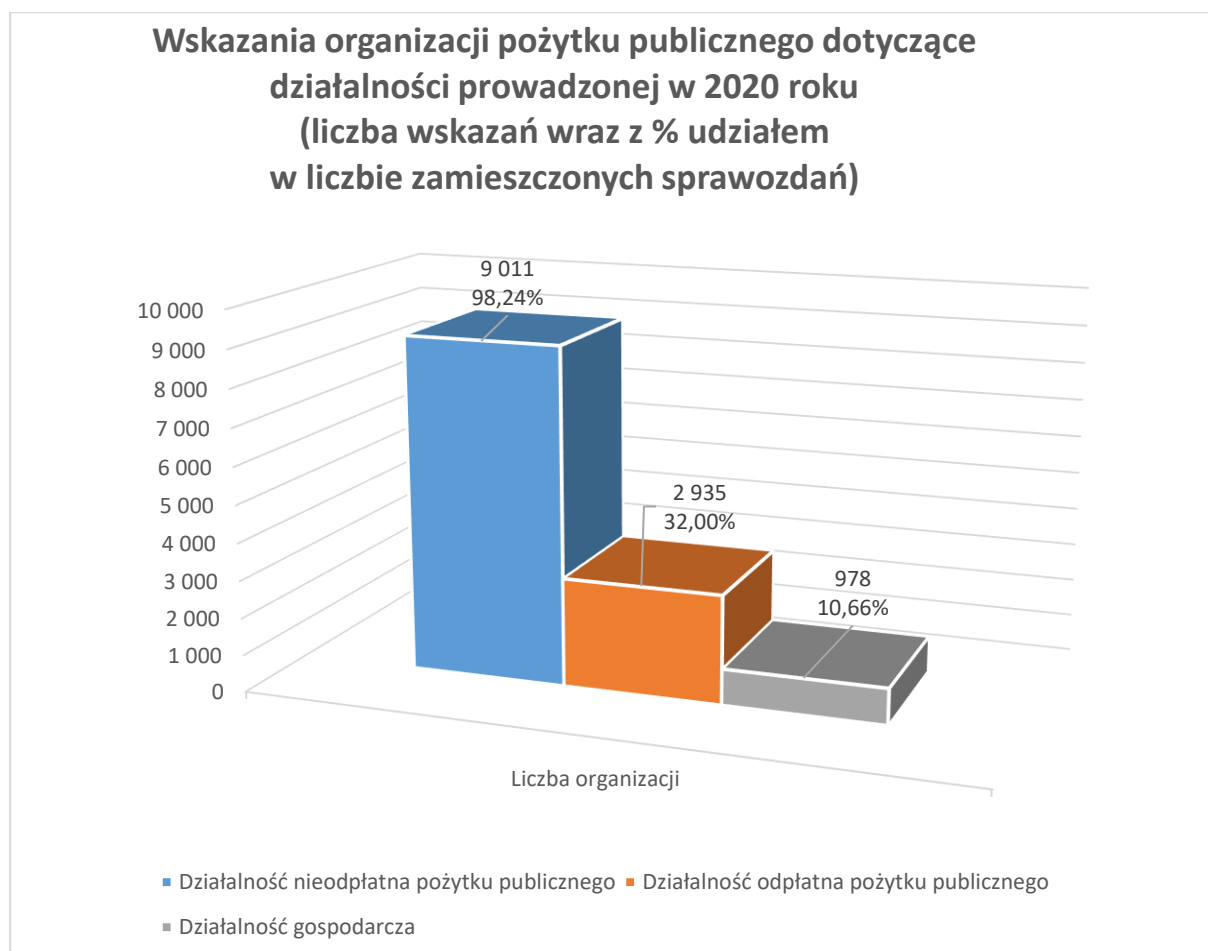
Wykres 8. Liczba organizacji pożytku publicznego wg stanu na 31 grudnia 2020 roku w podziale terytorialnym

2.2.4. Sfery działalności pożytku publicznego

Organizacje pożytku publicznego zgodnie ze wzorem sprawozdania merytorycznego mają możliwość wskazania trzech głównych sfer pożytku publicznego, w ramach których prowadzą działalność nieodpłatną i odpłatną pożytku publicznego.

Jak wynika ze sprawozdań zamieszczonych w bazie sprawozdań za 2020 rok, na dzień 2 grudnia 2021 roku 9 011 organizacji wskazało, że prowadziło nieodpłatną działalność pożytku publicznego (czyli 98,24% organizacji, które zamieściły sprawozdania), a z kolei 2 935 organizacji – odpłatną pożytku publicznego (32,00%). Przy czym warto podkreślić, że organizacja może prowadzić zarówno działalność pożytku publicznego nieodpłatną, jak i odpłatną.

978 organizacji podało, że prowadziło w 2020 roku działalność gospodarczą, co stanowi 10,66% organizacji, które zamieściły sprawozdania w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok zamieszczonych na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 9. Wskazania dotyczące prowadzonej działalności w 2020 roku

Tylko 443 organizacje pożytku publicznego (4,83%) podało w sprawozdaniach za 2020 rok, że prowadziło jednocześnie działalność nieodpłatną i odpłatną pożytku publicznego oraz działalność gospodarczą. Z kolei 5 721 organizacji prowadziło wyłącznie działalność nieodpłatną pożytku publicznego, co stanowi 62,37% organizacji, które zamieściły sprawozdania za 2020 rok. Jedynie 142 organizacje (1,52%) wskazało, że prowadziło wyłącznie działalność odpłatną pożytku publicznego. Co czwarta organizacja (2 331 organizacji, co stanowi 25,41%) prowadziła wyłącznie działalność nieodpłatną i odpłatną pożytku publicznego bez działalności gospodarczej. 516 organizacji (5,63%) prowadziło wyłącznie działalność nieodpłatną pożytku publicznego i działalność gospodarczą. Co ciekawe, 19 organizacji wskazało, że prowadziło tylko działalność odpłatną pożytku publicznego i działalność gospodarczą (0,21%).

Z uwagi na obowiązek prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego wprowadziliśmy w formularzu sprawozdania merytorycznego konieczność wykazania prowadzenia nieodpłatnej pożytku publicznego lub odpłatnej

działalności pożytku publicznego. Dlatego też organizacja nie może podać, że prowadzi wyłącznie działalność gospodarczą.

Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba organizacji
Działalność nieodpłatna pożytku publicznego	9 011
Działalność odpłatna pożytku publicznego	2 935
Działalność gospodarcza	978
Jednocześnie działalność nieodpłatna, odpłatna i gospodarcza	443
Tylko nieodpłatna działalność pożytku publicznego	5 721
Tylko odpłatna działalność pożytku publicznego	142
Tylko działalność nieodpłatna i odpłatna pożytku publicznego	2 331
Tylko działalność nieodpłatna pożytku publicznego i gospodarcza	516
Tylko działalność odpłatna pożytku publicznego i gospodarcza	19

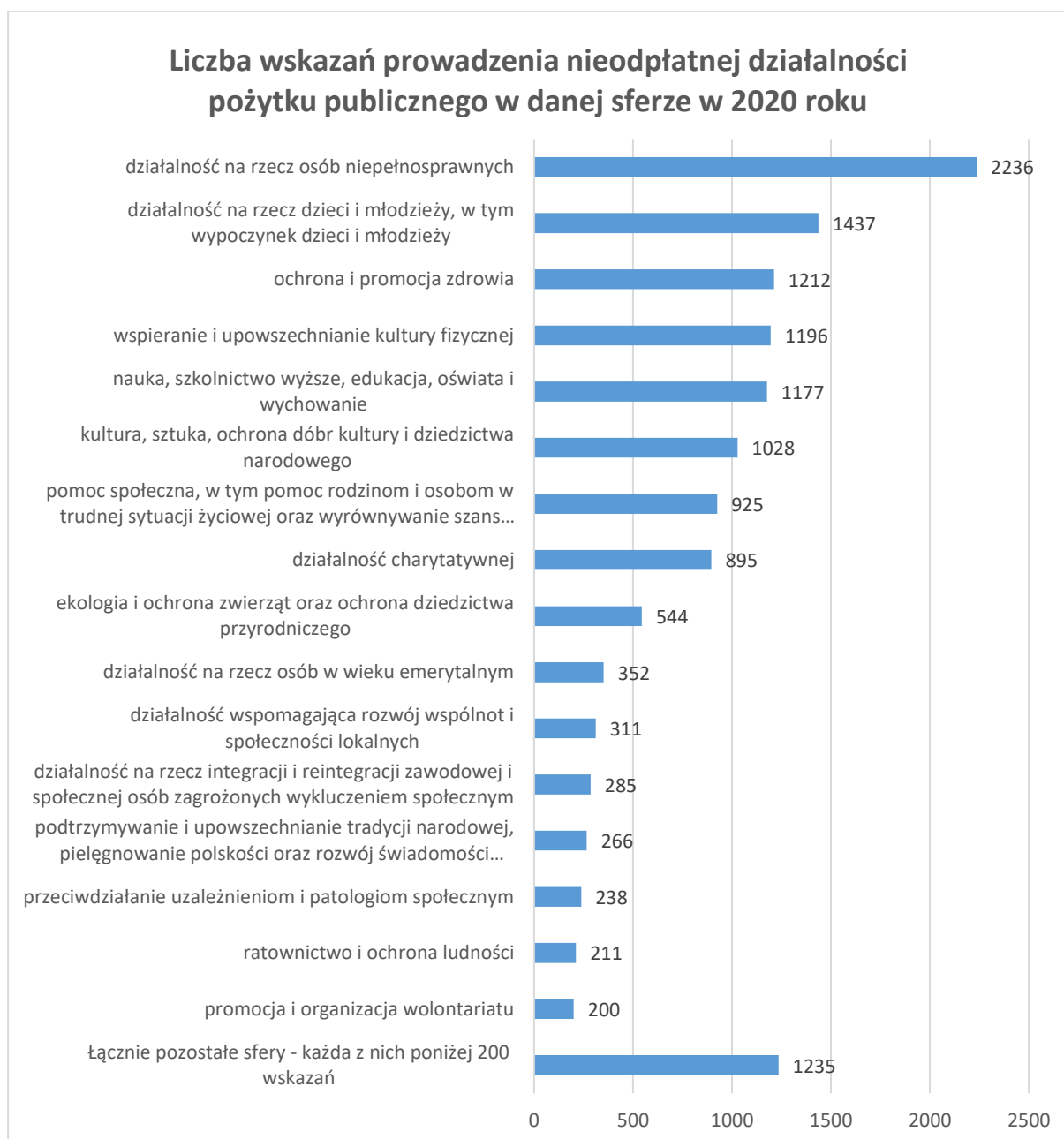
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 5. Liczba organizacji w podziale na prowadzoną działalność w 2020 roku

W sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok organizacje najczęściej wskazały, że prowadziły nieodpłatną działalność pożytku publicznego w sferach:

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – 2 236 wskazań, co stanowi 11,45% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży – 1 437 wskazań, czyli 7,36% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* – 1 212 wskazań, co stanowi 6,21% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 1 196 wskazań, czyli 6,13% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania – 1 177 wskazań, co stanowi 6,03% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 1 028 wskazań, co stanowi 5,27% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – 925 wskazań, co stanowi 4,74% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- działalności charytatywnej – 895 wskazań, co stanowi 4,58% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,

- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego – 544 wskazania, co stanowi 2,79% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym – 352 wskazania, co stanowi 1,80% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego.

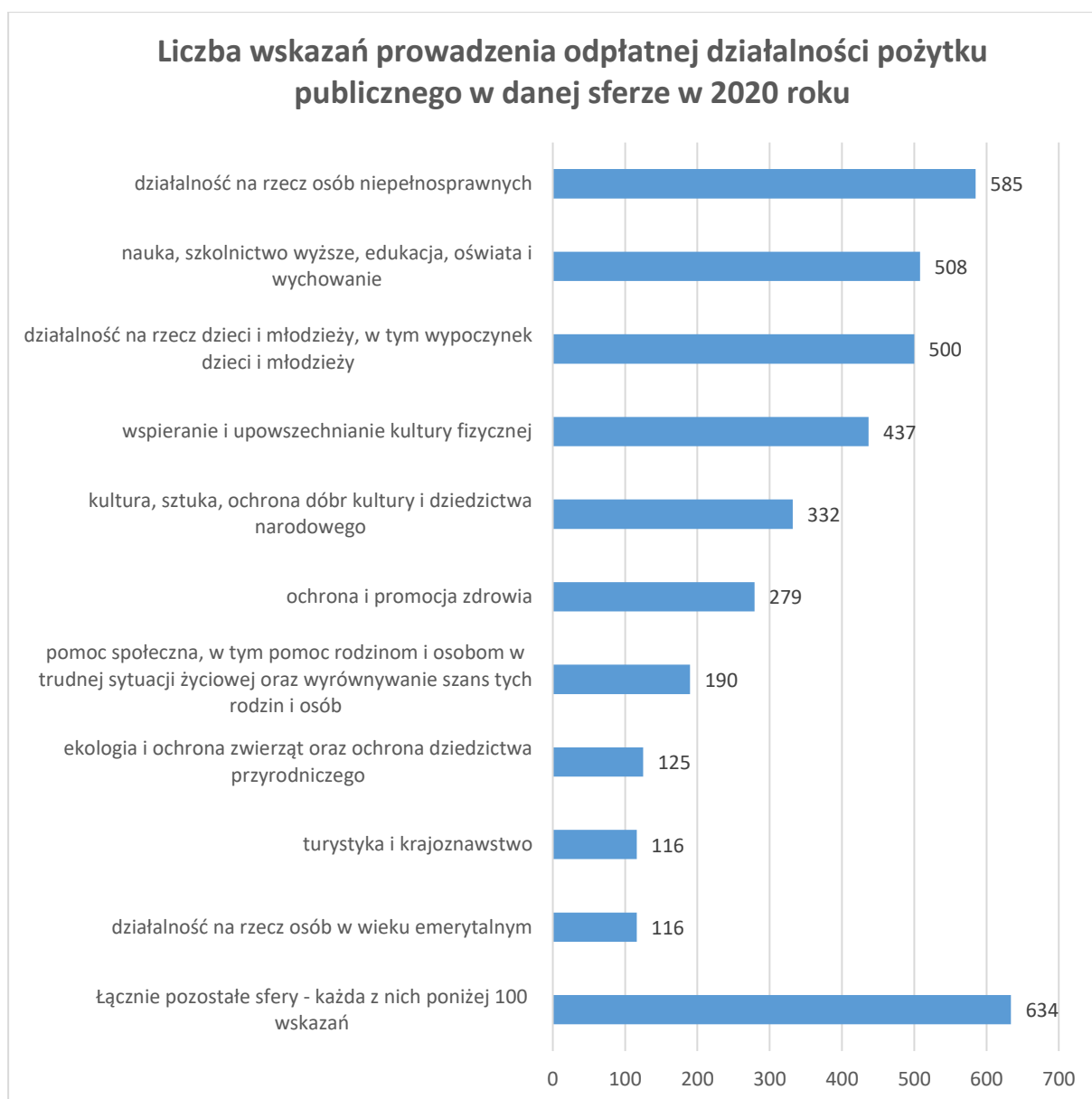

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 10. Wskazania dotyczące prowadzonej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego w 2020 roku

Odpłatną działalność pożytku publicznego organizacje pożytku publicznego prowadziły głównie w sferach:

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – 585 wskazań, co stanowi 3,00% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania – 508 wskazań, czyli 2,60% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży – 500 wskazań, czyli 2,56% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 437 wskazań, co stanowi 2,24% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 332 wskazania, co stanowi 1,70% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* – 279 wskazań, co stanowi 1,43% wszystkich wskazań zarówno w ramach działalności nieodpłatnej, jak i odpłatnej pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 11. Wskazania dotyczące prowadzonej odpłatnej działalności pożytku publicznego w 2020 roku

2.2.5. Przychody organizacji pożytku publicznego na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok

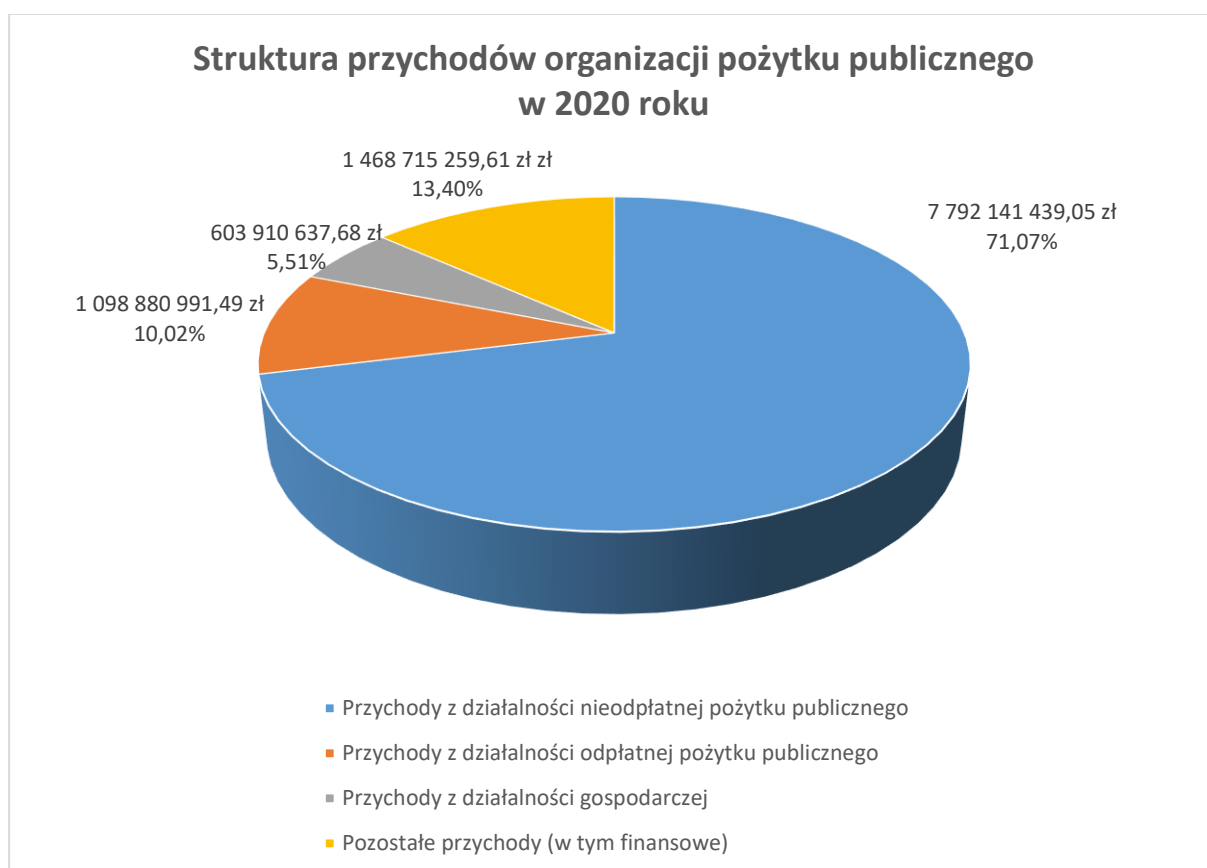
Jak wynika z danych zawartych w sprawozdaniach merytorycznych organizacji pożytku publicznego za 2020 rok, łączna kwota przychodów ogółem organizacji wyniosła **10 963 648 327,83 zł**; mediana przychodów wyniosła 99 982,64 zł, a średnia 1 195 338,89 zł. Przychód ogółem organizacji w tym roku wzrósł o 913 253 003,94 zł wobec przychodu ogółem roku poprzedniego, tj. o 8,33 punktu procentowego.

Na przychody ogółem organizacji pożytku publicznego składają się:

- przychody z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego – **7 792 141 439,05 zł**, które były wyższe o 1 022 124 219,42 zł niż w 2019 roku,
- przychody z działalności odpłatnej pożytku publicznego **1 098 880 991,49 zł**, które były niższe o 116 651 964,00 zł niż w 2019 roku,

- przychody z działalności gospodarczej **603 910 637,68 zł**, które były niższe o 127 476 146,95 zł niż w 2019 roku,
- pozostałe przychody (w tym przychody finansowe) **1 468 715 259,61 zł**, które zwiększyły się w stosunku do 2019 roku o 135 256 895,47 zł.

W 2020 roku widoczne jest zmniejszenie przychodów w ramach prowadzonych działalności odpłatnej i gospodarczej co prawdopodobnie ma związek z ograniczeniami związanymi z brakiem możliwości realizacji tych działalności lub ograniczeniami ich realizacji podczas pandemii.

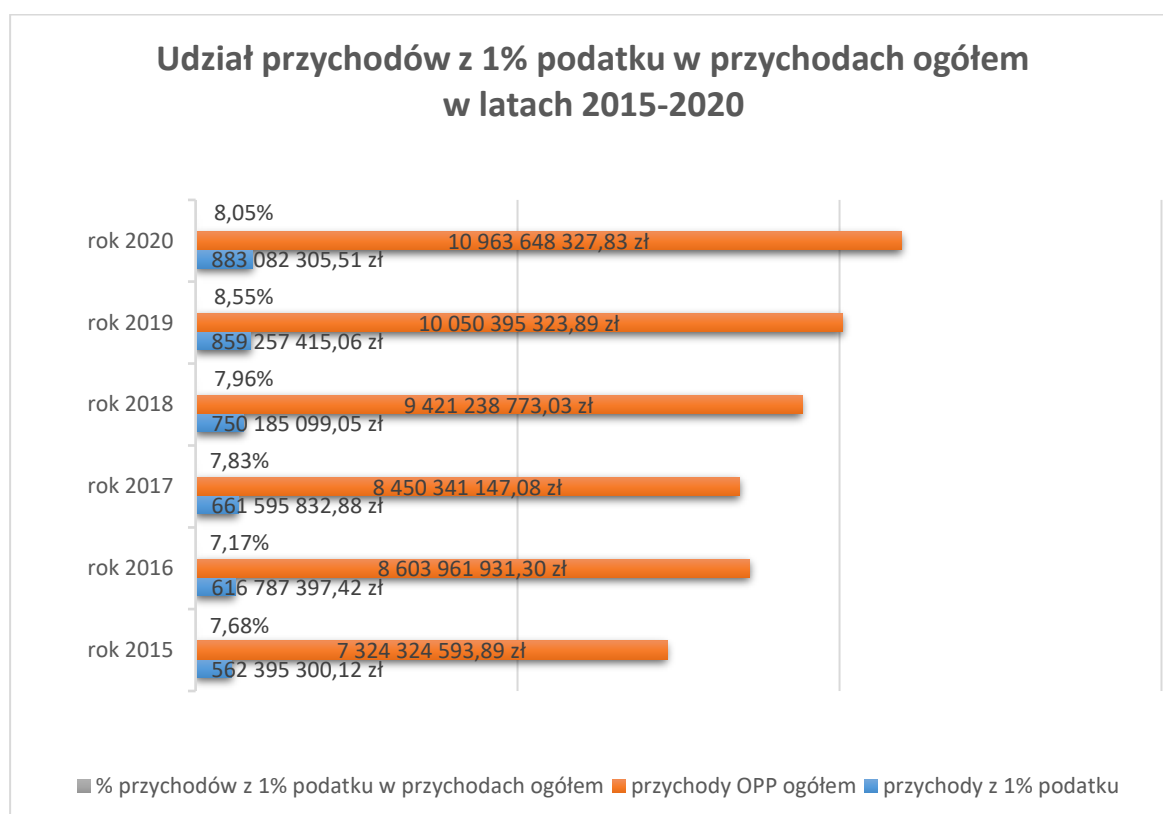
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 12. Struktura przychodów organizacji pożytku publicznego w 2020 roku

Przychody z 1% podatku od osób fizycznych wykazane w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok wyniosły **883 082 305,51 zł** i stanowiły 8,05% łącznej kwoty przychodów ogółem organizacji pożytku publicznego. Największa kwota uzyskana z 1% podatku przez organizację wyniosła 185 028 306,91 zł; aż 1 331 uprawnionych organizacji z 8 798 (ujętych w wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku za 2019 rok w 2020 roku, który to wykaz został przygotowany na dzień 30 listopada 2019 roku) nie uzyskało z tego źródła żadnych środków. Według danych zawartych w sprawozdaniach merytorycznych przychód ten wzrósł o 23 824 890,45 zł wobec przychodów z tego tytułu w 2019 roku, tj. o 2,77 punktu procentowego.

Przychód z 1% podatku przedstawiony w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok jest niższy o 23 913 529,86 zł od sumy środków przekazanych organizacjom pożytku publicznego podanej w *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego*

od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku (z rozliczenia za 2019 rok). Z dodatkowej analizy wynika, że część organizacji, które posiadają oddziały terenowe nie uwzględnia w sprawozdaniu merytorycznym środków z 1% podatku przekazanych jednostkom podległym na podstawie celu szczegółowego. Powstała różnica może również wynikać z przyjętych przez organizacje zasad memoriałowej i współmierności, a także z uwagi na popełnione przez organizacje błędy w trakcie wypełniania sprawozdań merytorycznych. Poza tym ww. informacja została przygotowana przez Ministerstwo Finansów na dzień 16 września 2020 roku, podczas gdy sprawozdania organizacji pożytku publicznego obejmują cały rok kalendarzowy. W związku z powyższym porównywanie danych z Ministerstwa Finansów z danymi wynikającymi ze sprawozdań merytorycznych może sprawiać problem podczas ich analizy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 13. Udział 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w przychodach ogółem organizacji pożytku publicznego w latach 2015–2020

Z danych wykazanych w sprawozdaniach za lata 2015-2020 wynika, że zarówno przychody organizacji jak i kwoty uzyskiwane przez OPP z 1% podatku systematycznie rosną. Wyjątkiem pod tym względem był 2017 rok, w którym nastąpił spadek łącznych przychodów organizacji o 153 620 784,22 zł, czyli 1,79% w stosunku do 2016 roku. Średnio od 2015 roku przychody organizacji rosły o 7,59%, a przychody z 1% podatku o 8,56% rok do roku. Również w 2020 r. w stosunku do poprzedniego roku kwota przychodów OPP z 1% wzrosła o 23 824 890,45 zł, ale udział tych środków w całości przychodów zmalał o 0,5 punktu procentowego. Był to drugi spadek udziału środków z tego źródła w łącznej kwocie przychodów (pierwszy nastąpił w 2016 roku)

Średnia przychodów organizacji pożytku publicznego wyniosła 1 195 338,89 zł, a mediana 99 982,64 zł (11,95 razy mniej). W przypadku przychodów pochodzących z 1% podatku średnia wyniosła 96 280,23 zł, a mediana zaledwie 4 534,20 zł (21,23 razy mniej). Średnia przychodów z 1% podatku stanowi 0,05% przychodów z 1% podatku organizacji, która uzyskała najwyższą wykazaną wartość z tego tytułu w 2020 roku (185 028 306,91 zł). Jednak już mediana przychodów z 1% w 2020 roku wyniosła 4 534,20 zł i stanowi 0,00245% przychodów z 1% podatku organizacji, która wykazała najwyższą wysokość tych przychodów. Te dane wskazują na bardzo duże rozwarstwienie OPP pod względem łącznych przychodów, a szczególnie przychodów pochodzących z 1% podatku dochodowego. Średnia jest statystyką wrażliwą na wartości skrajne, więc fakt, że jest ponad 20 razy większa od mediany wskazuje na to, że na jej wartość wpłynęły bardzo wysokie, wielomilionowe przychody z 1% podatku uzyskane przez relatywnie niewielką grupę organizacji.

2020 rok	Przychody ogółem	Przychody z działalności nieodpłatnej	Przychody z działalności odpłatnej	Przychody z działalności gospodarczej	Pozostałe przychody, w tym przychody finansowe
suma	10 963 648 327,83	7 792 141 439,05	1 098 880 991,49	603 910 637,68	1 468 715 259,61
średnia	1 195 338,89	849 557,51	119 808,41	65 843,03	160 134,58
mediana	99 982,64	47 648,94	0,00	0,00	893,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 6. Suma, średnia i mediana głównych przychodów działalności organizacji pożytku publicznego w 2020 roku (w zł)

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że odpłatna działalność pożytku publicznego i działalność gospodarcza faktycznie stanowią jedynie uzupełnienie przychodów organizacji w stosunku do nieodpłatnej działalności pożytku publicznego

2.2.6. Koszty organizacji pożytku publicznego na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok

Organizacje pożytku publicznego poniosły w 2020 roku koszty łącznie w wysokości **10 072 207 268,40 zł** i w stosunku do poniesionych kosztów ogółem z poprzedniego roku były one wyższe o 664 003 938,71 zł. Natomiast suma kosztów poniesionych w ramach 1% podatku i wykazanych w sprawozdaniach merytorycznych „pełnych” (sporządzonych przez organizacje, których łączne przychody w 2020 roku wyniosły ponad 100 000 zł) stanowiła **700 407 768,25 zł** i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się o **19 696 257,37 zł**.

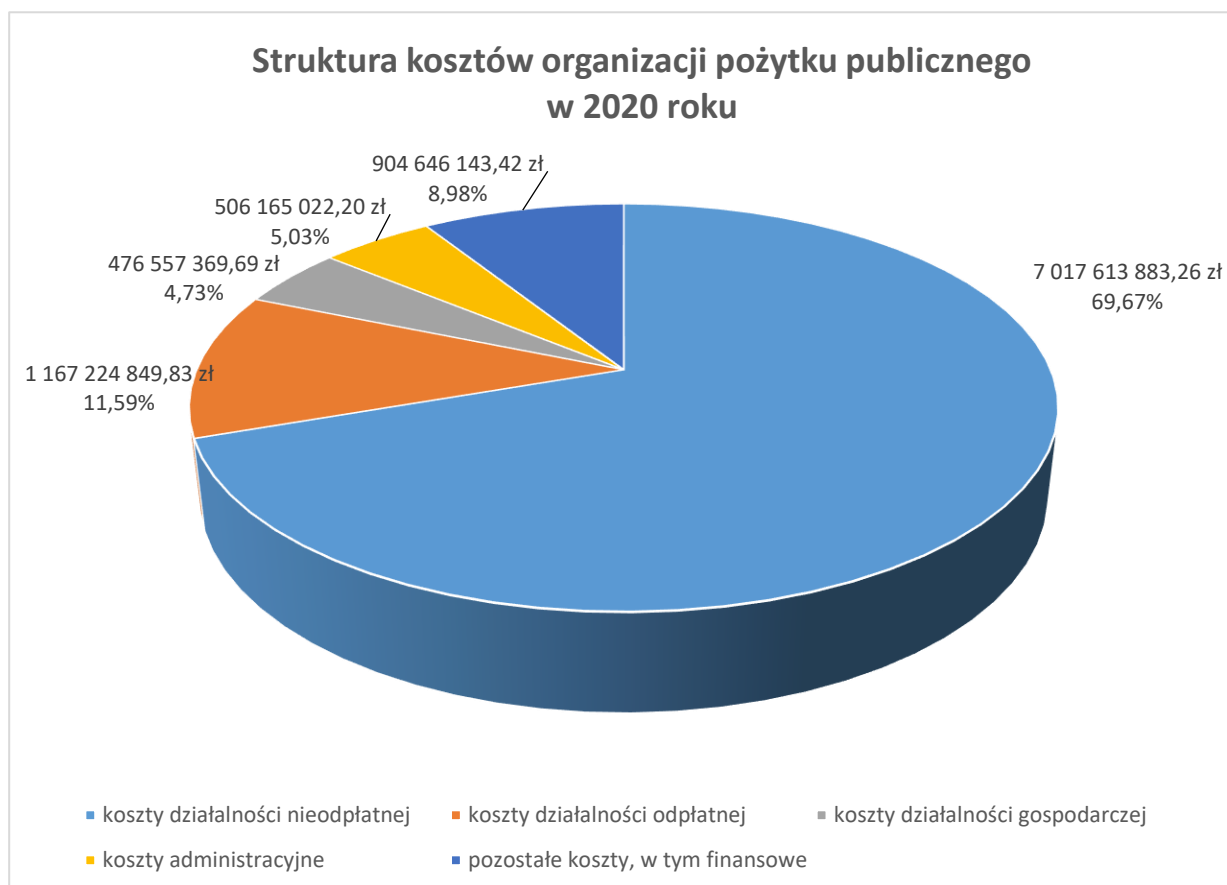
Na koszty ogółem zawarte w sprawozdaniach merytorycznych składają się następujące pozycje:

- koszty działalności nieodpłatnej pożytku publicznego w łącznej wysokości **7 017 613 883,26 zł**, które były wyższe 836 957 382,82 zł niż w 2019 roku,
- koszty działalności odpłatnej pożytku publicznego w łącznej wysokości **1 167 224 849,83 zł**, które były niższe o 94 233 438,16 zł niż w 2019 roku,
- koszty działalności gospodarczej w łącznej wysokości **476 557 369,69 zł**, które były niższe o 66 249 425,69 zł niż w 2019 roku,
- koszty administracyjne w łącznej wysokości **506 165 022,20 zł**, które zwiększyły się o 1 459 370,35 zł w stosunku do 2019 roku,
- koszty pozostałe (w tym finansowe) w łącznej wysokości **904 646 143,42 zł**, które zmniejszyły o 13 929 950,61 zł w stosunku do 2019 roku.

2020	Koszty organizacji w okresie sprawozdawczym ogółem	Koszty działalności nieodpłatnej pożytku publicznego	Koszty działalności odpłatnej pożytku publicznego	Koszty działalności gospodarczej	Koszty administracyjne	Pozostałe koszty (w tym koszty finansowe)
suma	10 072 207 268,40	7 017 613 883,26	1 167 224 849,83	476 557 369,69	506 165 022,20	904 646 143,42
średnia	1 098 147,33	765 112,72	127 259,58	51 957,85	55 185,89	98 631,28
mediana	92 377,86	42 012,27	0,00	0,00	0,00	25,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2020 roku)

Tabela 7. Suma, średnia i mediana głównych kosztów działalności organizacji pożytku publicznego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2020 roku)

Wykres 14. Struktura kosztów organizacji pożytku publicznego w 2020 roku

Z danych wykazanych w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok wynika, że organizacje pożytku publicznego poniosły średnio koszty w wysokości 1 098 147,33 zł, jednak mediana kosztów ogółem wyniosła 92 377,86 zł.

Dodatkowo według danych zawartych w sprawozdaniach merytorycznych organizacji, które uzyskały w 2020 roku przychody powyżej 100 000 zł (sprawozdania merytoryczne „pełne” sporządzone przez 4 585 organizacji), organizacje te poniosły w wysokości 33 938 304,24 zł koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% podatku 2019 roku. Stanowi 0,34% kosztów ogółem, przy czym 20 438 101,13 zł to środki z 1% podatku (zwiększenie wykorzystania tych środków względem 2019 roku o 768 846,63 zł). Z informacji zawartych w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 wynika, że prawie 2/3 kosztów poniesionych na kampanię informacyjną lub reklamową związaną z pozyskiwaniem 1% podatku została sfinansowana z tych środków. Jednocześnie zwiększyła się kwota kosztów poniesionych na rzecz ww. kampanii o 3 663 195,85 zł, a także wysokość środków z 1% podatku wykorzystanych na te kampanie (wzrost o 768 846,63 zł). Z powyższego wynika, że coraz silniejsza jest konkurencja pomiędzy organizacjami pożytku publicznego o podatników, którzy decydują się wskazać jedną z nich w zeznaniach podatkowych.

Na koszty ogółem poniesione ze środków z 1% podatku, czyli **700 407 768,25 zł**, składają się następujące pozycje:

- koszty działalności nieodpłatnej pożytku publicznego poniesione z 1% podatku w łącznej wysokości **655 108 879,59 zł**, które były wyższe o 21 748 356,80 zł niż w 2019 roku,
- koszty działalności odpłatnej pożytku publicznego poniesione z 1% podatku w łącznej wysokości **24 164 287,28 zł**, które były niższe o 2 371 900,97 zł niż w 2019 roku,
- koszty administracyjne poniesione z 1% podatku w łącznej kwocie **13 385 796,90 zł**, które były wyższe o 1 201 323,49 zł niż w 2019 roku,
- pozostałe koszty (w tym koszty finansowe) poniesione z 1% podatku w łącznej wysokości **7 748 804,48 zł**, które były niższe o 881 521,95 zł niż w 2019 roku.

2020	Koszty organizacji ogółem poniesione z 1% podatku	Koszty działalności nieodpłatnej pożytku publicznego poniesione z 1% podatku	Koszty działalności odpłatnej pożytku publicznego poniesione z 1% podatku	Koszty administracyjne poniesione z 1% podatku	Pozostałe koszty poniesione z 1% podatku
suma	700 407 768,25	655 108 879,59	24 164 287,28	13 385 796,90	7 748 804,48
średnia	152 760,69	142 880,89	5 270,29	2 919,48	1 690,03
mediana	6 344,40	4 950,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 8. Suma, średnia i mediana głównych kosztów działalności organizacji pożytku publicznego w 2020 roku poniesionych ze środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Porównanie danych dotyczących kosztów ogólnych zamieszczonych w sprawozdaniach pełnych wskazuje na to, że koszty ponoszone przez organizacje ze środków uzyskanych z 1% podatku są bardziej zróżnicowane niż koszty ponoszone ze wszystkich źródeł. Średnia kosztów organizacji ogółem z 1% podatku wyniosła 152 760,69 zł, co stanowi 7,05% średniej kosztów ogółem. Natomiast mediana kosztów organizacji z 1% podatku wyniosła zaledwie 6 344,40 zł, czyli 1,26% mediany kosztów ogółem; oznacza to, że koszty z 1% podatku stanowią niewielką część kosztów ogólnych organizacji. Dane pokazują, że wysokość kosztów ponoszonych przez organizacje ze środków uzyskanych z 1% podatku jest bardziej zróżnicowana niż ma to miejsce w przypadku kosztów ponoszonych ze wszystkich źródeł. Jednocześnie w tej kategorii kosztów bardziej widoczne jest rozwarstwienie organizacji (mediana jest ponad 24-krotnie niższa niż średnia, podczas gdy w przypadku kosztów ponoszonych ze wszystkich źródeł różnica jest ponad 4-krotna).

Analogiczne statystyki dla grupy 30 organizacji, które w 2020 roku uzyskały ponad 4 mln zł z 1% podatku, wskazują na to, że ponoszą one znacznie wyższe koszty niż inne organizacje. Średnie kosztów ponoszonych ze wszystkich źródeł i kosztów z 1% podatku są wyższe od mediany odpowiednio 2,02 i 2,23-krotnie, co świadczy o tym, że tę grupę tworzą organizacje podobne do siebie pod względem ponoszonych kosztów. Średnia kosztów tych organizacji z 1% podatku wyniosła 12 997 426,65 zł, co stanowi aż 31,67% średniej kosztów ogółem, natomiast mediana kosztów organizacji ponoszonych z 1% podatku wyniosła 5 831 054,86 zł, czyli 57,13% mediany kosztów ogółem. Bardzo wysoki udział kosztów ponoszonych z 1% podatku w ogólnych kosztach organizacji (57,13% biorąc pod uwagę medianę i 31,67% biorąc pod uwagę średnią) potwierdza, że są to organizacje, które wyspecjalizowały się w pozyskiwaniu środków z 1% podatku.

Z przedstawionych powyżej danych analogicznie jak w przypadku przychodów wynika, że odpłatna działalność pożytku publicznego i dzielnosc gospodarcza faktycznie stanowią

jedynie uzupełnienie przychodów organizacji w stosunku do nieodpłatnej działalności pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 15. Średnia i mediana kosztów organizacji ogółem i kosztów organizacji ogółem pokrywanych z 1% podatku zaprezentowane w podziale na wszystkie organizacje pożytku publicznego oraz organizacje, które uzyskały z 1% podatku kwotę 4 mln zł lub wyższą i prowadzą subkonta na rzecz osób fizycznych

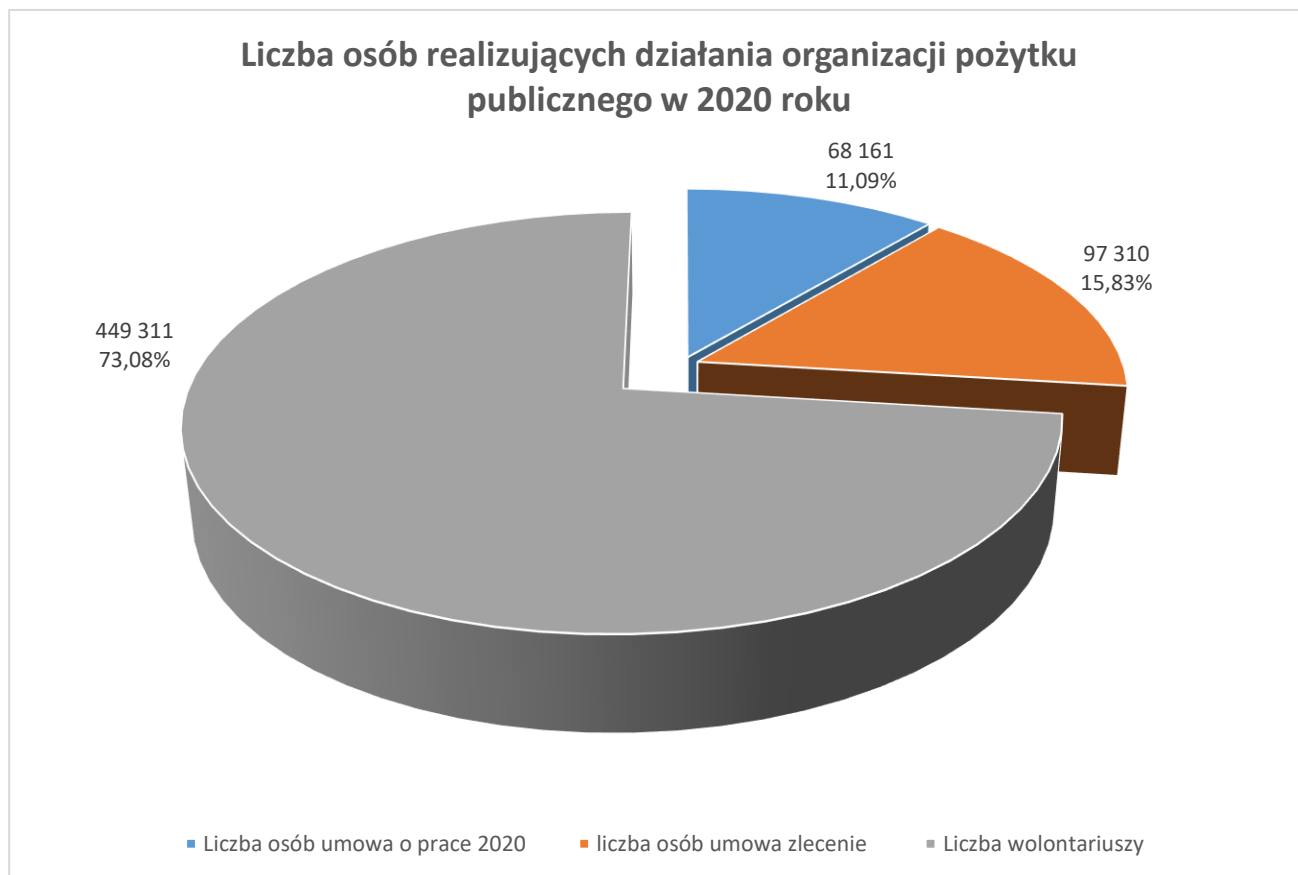
2.2.7. Pracownicy i wolontariusze

Organizacje pożytku publicznego wykazały w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok zatrudnienie 165 471 osób, w tym 68 161 osób w ramach stosunku pracy i 97 310 osób na podstawie umów cywilnoprawnych. Nieznacznie więcej niż połowa z organizacji z 9 172, tj. 4 868, skorzystała z pomocy 449 311 wolontariuszy.

W 2020 roku organizacje pożytku publicznego wypłaciły wynagrodzenia w łącznej wysokości 3 569 857 283,18 zł, w tym 2 648 715 767,91 zł z tytułu umów o pracę oraz 921 141 515,27 zł z tytułu umów cywilnoprawnych. Wypłacone przez organizacje pożytku publicznego wynagrodzenia stanowią 35,44% wszystkich kosztów poniesionych w 2020 roku, przy czym 3 617 organizacji nie wykazało w sprawozdaniu merytorycznych żadnych wynagrodzeń, czyli opierało się głównie na społecznej pracy swoich członków, osób, które z tymi organizacjami sympatyzują, oraz wsparciu wolontariuszy. Mediana wypłaconych w organizacji łącznie wynagrodzeń w całym 2020 roku wyniosła natomiast 8 011,44 zł.

Nieznacznie wzrosła w 2020 roku liczba osób zatrudnionych w organizacjach na podstawie umowy o pracę (67 792 do 68 161), tj. o 369 osób, natomiast zmniejszyła się liczba osób, które pracowały w nich na podstawie umów cywilnoprawnych, o 9 858 osób (z 107 168 do 97 310 osób). Według danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok wynika,

że znacznie zmniejszyła się liczba wolontariuszy z 590 974 osób do 449 311 osób, tj. o 141 663 osoby, które wspierały w poprzednim roku organizacje pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 16. Liczba osób realizujących działania w organizacjach pożytku publicznego w 2020 roku

Przedstawione dane potwierdzają, że działalność organizacji pożytku publicznego opiera się zdecydowanie na pracy społecznej, w tym wolontariacie, bowiem prawie 3/4 personelu organizacji pożytku publicznego, w rozumieniu osób wypełniających sprawozdanie merytoryczne, to wolontariusze. W 2020 roku zmniejszyła się liczba organizacji pożytku publicznego o 340, tj. z 5 205 do 4 865, które wskazały, że skorzystały ze świadczeń wolontariuszy.

2020	Liczba osób zatrudnionych w organizacji na podstawie stosunku pracy	Liczba osób w organizacji świadczących usługi na podstawie umowy	Organizacja korzystała ze świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy
suma	68 161	97 310	449 311
średnia	7	11	49
mediana	0	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 9. Suma, średnia i mediana dotycząca personelu organizacji pożytku publicznego

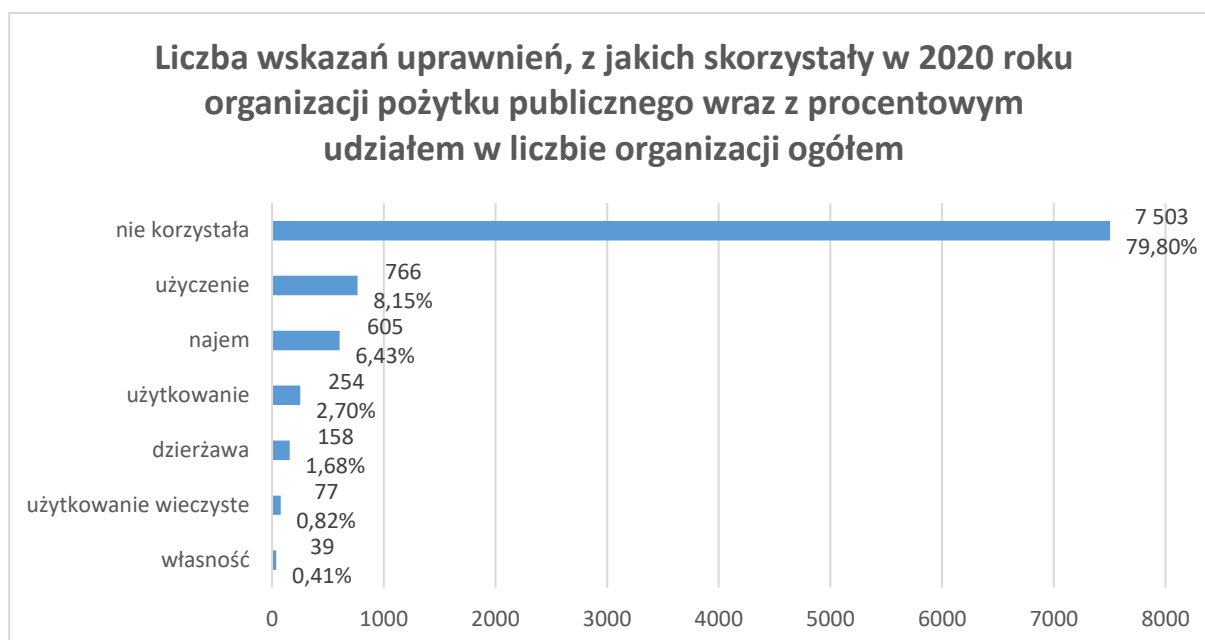
Warto zaznaczyć, że w 2020 roku 6 204 organizacje (2/3 wszystkich) podały brak zatrudnienia osób na podstawie stosunku pracy, a 3 985 organizacji (43,45% wszystkich) nie zatrudniało osób na podstawie umowy cywilnoprawnej. Natomiast mediana pokazuje, że jedna osoba świadczyła usługi na rzecz organizacji na podstawie umowy cywilnoprawnej, a także dwóch wolontariuszy wspierało działania organizacji. Z rozmów przeprowadzonych z organizacjami wynika, że najczęściej jedyną osobą zatrudnioną w organizacji jest to osoba, zajmująca się sprawami rozliczeniowymi (prowadzenie księgowości organizacji oraz rozliczanie realizowanych projektów).

2.3. Przywileje i obowiązki organizacji pożytku publicznego

2.3.1. Korzystanie z uprawnień i zwolnień przez organizacje pożytku publicznego wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przyznaje szczególne przywileje dostępne wyłącznie dla organizacji pożytku publicznego bądź w innej formie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów sektora pozarządowego. Należy podkreślić, że zwolnienia organizacji pożytku publicznego od podatków lub opłat wskazanych w ustawie odnoszą się do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego.

- uprawnienia w zakresie gospodarki nieruchomościami (art. 24 ust. 2 ustawy)
Zgodnie z art. 59 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami minister właściwy ds. budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa może dokonać darowizny nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa na rzecz organizacji pożytku publicznego prowadzącej działalność pożytku publicznego, na jej cele statutowe. Dodatkowo, zgodnie z art. 37 ust. 4a pkt. 1 lit. a ww. ustawy, umowy użytkowania, najmu lub dzierżawy na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony zawiera się w drodze bezprzetargowej, jeżeli użytkownikiem, najemcą lub dzierżawcą nieruchomości jest organizacja pożytku publicznego. Z danych z zamieszczonych w sprawozdaniach organizacji pożytku publicznego za 2020 rok wynika, że 7 503 (prawie 4/5) organizacje nie korzystało ze wskazanych uprawnień. W związku z powyższym z uprawnień wynikających z ustawy skorzystało jedynie 20,19% organizacji, które jednocześnie zamieściły w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego sprawozdania za 2020 rok (9 172 organizacje).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 17. Liczba wskazań uprawnień, z jakich skorzystały w 2020 roku organizacje pożytku publicznego

- **zwolnienie od podatku dochodowego od osób prawnych (art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy)**
Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 6c ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych* wolne od podatku są dochody organizacji pożytku publicznego, w części przeznaczonej na działalność statutową bez względu na termin wydatkowania, z wyłączeniem działalności gospodarczej – w 2020 roku ze zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych skorzystało w sumie 1 603 organizacje w łącznej kwocie 914 954 135,01 zł.
- **zwolnienie od podatku od nieruchomości (art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy)**
Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* zwolnione od podatku od nieruchomości są nieruchomości lub ich części zajęte na prowadzenie nieodpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – w 2020 roku ze zwolnienia od podatku od nieruchomości skorzystało w sumie 1 435 organizacji.
- **zwolnienie od opłat sądowych (art. 24 ust. 1 pkt 5 ustawy)**
Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* organizacje pożytku publicznego nie mają obowiązku uiszczania opłat, z wyjątkiem prowadzonej przez te organizacje działalności gospodarczej. Dodatkowo, zgodnie z art. 95 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy, nie pobiera się opłat od wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego organizacji społecznych oraz kościołów i związków wyznaniowych ubiegających się o status organizacji pożytku publicznego. W 2020 roku ze zwolnienia z opłat sądowych skorzystały w sumie 473 organizacje.
- **zwolnienie od opłaty skarbowej (art. 24 ust. 1 pkt 4 ustawy)**
Dotyczy organizacji pożytku publicznego, które dokonują zgłoszenia lub składają wniosek o dokonanie czynności urzędowej albo wnioski o wydanie zaświadczenia lub zezwolenia – wyłącznie w związku z nieodpłatną działalnością pożytku publicznego

zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy z 16 listopada 2006 r. *o opłacie skarbowej* – w 2020 roku ze zwolnienia od opłaty skarbowej skorzystało w sumie 456 organizacji.

- zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych (art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy)
Organizacje pożytku publicznego, zgodnie z art. 8 pkt 2a ustawy z dnia 9 września 2000 r. *o podatku od czynności cywilnoprawnych*, zwolnione są od tego podatku, ale tylko wtedy, gdy dokonana czynność cywilnoprawna dotyczy realizacji nieodpłatnej działalności pożytku publicznego – w 2020 roku ze zwolnienia od czynności cywilnoprawnych skorzystały w sumie 232 organizacje;
- z innych zwolnień skorzystało 196 organizacji, przykładowo były to zwolnienia z podatku rolnego, podatku od środków transportowych, podatku akcyzowego, obniżenia czynszu, a także zwolnienia wynikające z wprowadzenia tzw. „tarczy antykryzysowej COVID-19”;
- uzyskiwanie 1% podatku (art. 27 ust. 1 ustawy)
Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych przekazują 1% podatku, obliczonego zgodnie z przepisami podatkowymi, na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego. Otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1% podatku mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego. W 2020 roku 7 841 organizacji pożytku publicznego wykazało otrzymanie środków z 1% podatku. Szczegółowe informacje związane z 1% podatku zaprezentowano w rozdziale 3 niniejszego dokumentu (*Wykorzystanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w 2020 roku*).
- prawo do nieodpłatnego informowania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego (art. 26 ustawy)
Zgodnie z art. 26 ustawy, w związku z art. 23a ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji* jednostki publicznej radiofonii i telewizji umożliwiają organizacjom pożytku publicznego nieodpłatne informowanie o ich działalności na zasadach określonych w przepisach odrębnych. W 2020 roku z możliwości nieodpłatnego informowania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego skorzystały 516 organizacji pożytku publicznego.
- odbywanie służby zastępczej przez poborowych (art. 25 ustawy)
Kwestia ta jest uregulowana w art. 25 ustawy, która odsyła do przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. *o służbie zastępczej*. Odbycie służby zastępczej jest możliwe wyłącznie w ramach działalności statutowej organizacji pożytku publicznego, ponieważ służba zastępcza polega na wykonywaniu prac na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi oraz na rzecz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości.

Należy jednak zaznaczyć, na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*.) z dniem 1 stycznia 2010 roku zawieszono obowiązek odbywania zasadniczej służby wojskowej, a tym samym obowiązek odbywania służby zastępczej. Jednak zgodnie z art. 55 ww. ustawy w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa Państwa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa termin rozpoczęcia i okres trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej (tym samym

służby zastępczej) przez osoby podlegające temu obowiązkowi, a także przeszkolenia wojskowego przez absolwentów szkół wyższych. W tym okresie zastosowanie będą miały również przepisy w zakresie kierowania do odbycia służby zastępczej oraz jej odbywania, określone w art. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. *o służbie zastępczej*.

Wzór sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego, określony rozporządzeniem Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 2061) nie zawiera pola do wypełnienia, w którym organizacja pożytku publicznego mogłaby wskazać informację o odbywaniu przez poborowych służby zastępczej.

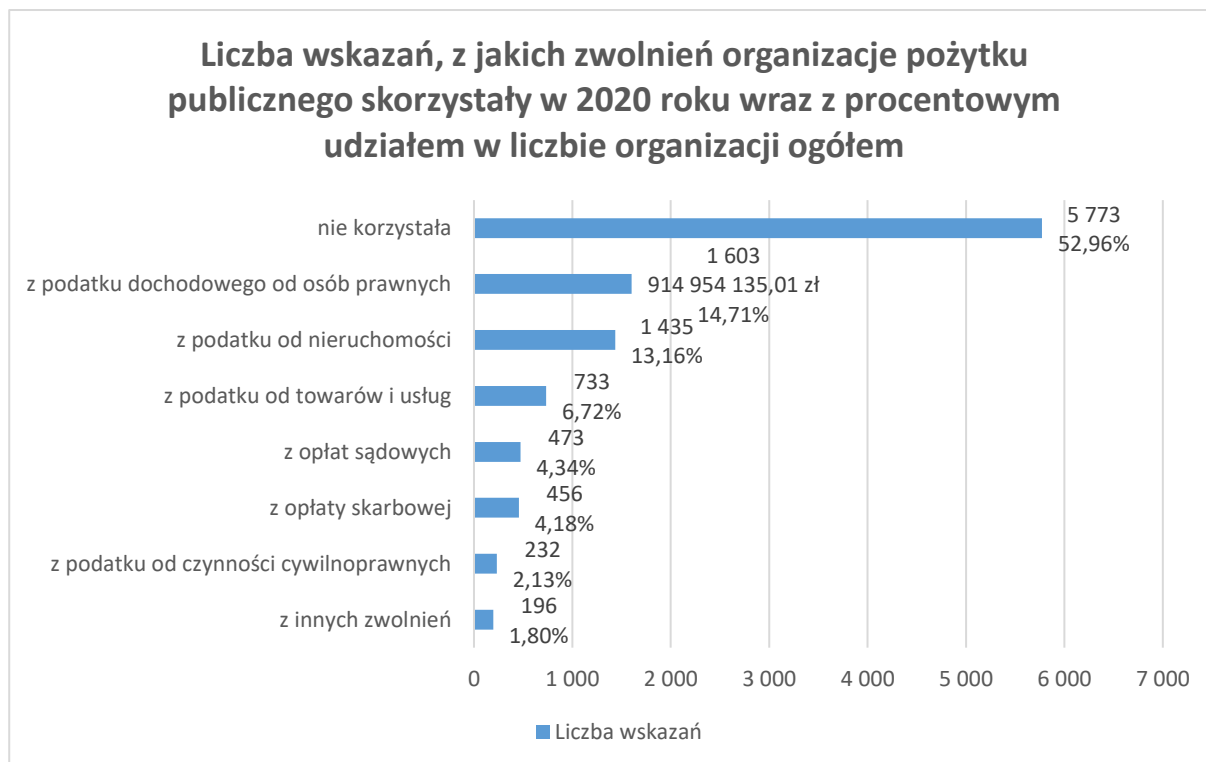
Organizacje pożytku publicznego mogą także korzystać ze zwolnień wynikających z innych ustaw.

- zwolnienie od podatku od towarów i usług (VAT)

W myśl art. 43 ust. 1 pkt. 16 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług* zwalnia się od podatku dostawę towarów, której przedmiotem są produkty spożywcze, z wyjątkiem wskazanych przez ww. ustawę napojów alkoholowych, jeżeli są one przekazywane na rzecz organizacji pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, z przeznaczeniem na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację. Warunkiem jest posiadanie przez dokonującego dostawy towarów dokumentacji potwierdzającej dokonanie dostawy na rzecz organizacji pożytku publicznego z przeznaczeniem wyłącznie na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację. W sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok 733 organizacje pożytku publicznego wskazały, że skorzystało z tego zwolnienia.

- uprawnienia w przedmiocie działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach

Zgodnie z art. 7 ust. 1b ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. *o grach hazardowych* loterie fantowe oraz gry bingo fantowe, w których wartość puli wygranych jest wyższa od kwoty bazowej, o której mowa w art. 70 ww. ustawy (kwota bazowa dla danego roku kalendarzowego jest równa kwocie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Statystycznego), oraz nie przekracza piętnastokrotności tej kwoty, mogą być urządzone przez organizację pożytku publicznego po dokonaniu ich zgłoszenia. Zgłoszenia dokonuje się nie później niż 30 dni przed dniem rozpoczęcia tej loterii lub gry. Łączna wartość puli wygranych w loteriach fantowych lub w grach bingo fantowych organizowanych przez organizację pożytku publicznego w oparciu o zgłoszenia, nie może przekroczyć w ciągu roku kalendarzowego trzydziestokrotności kwoty bazowej, o której mowa w art. 70 ustawy o grach hazardowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2020 roku)

Wykres 18. Liczba wskazań zwolnień, z jakich skorzystały w 2020 roku organizacje pożytku publicznego

Najczęściej organizacje pożytku publicznego korzystały ze zwolnień dotyczących podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od nieruchomości. Ponad połowa organizacji, tj. 5 773 (52% wszystkich organizacji, które zamieściły sprawozdania za 2020 rok), wskazała jednak, że nie korzystała w 2020 roku z żadnych zwolnień.

2.3.2. Obowiązki organizacji pożytku publicznego wynikające z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- obowiązek sprawozdawczy

Zgodnie z art. 23 ustawy organizacja pożytku publicznego ma obowiązek sporządzenia, zamieszczenia na stronie NIW-CRSO, czyli w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego, i podania do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności za dany rok obrotowy. Sprawozdania organizacja zamieszcza po raz pierwszy za rok, w którym uzyskała status organizacji pożytku publicznego.

W zależności od ustalonego roku obrotowego organizacja pożytku publicznego zamieszcza na ww. bazie sprawozdania za dany rok obrotowy do dnia 15 lipca roku następującego po roku obrotowym (jeśli rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym), natomiast w przypadku wskazanym w art. 23 ust. 6b ustawy, tzn. niepokrywania się roku obrotowego z rokiem kalendarzowym, ww. sprawozdania zamieszcza do dnia 30 listopada roku następującego po roku, za który jest składane sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne.

W związku z sytuacją epidemiczną Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego na mocy rozporządzenia z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w roku 2021 (Dz. U. poz. 917) przedłużył o trzy miesiące termin zamieszczenia sprawozdań w 2021 roku z 15 lipca do 15 października.

Według stanu na dzień 2 grudnia 2021 roku 8 897 organizacji terminowo wypełniło obowiązek sprawozdawczy za 2020 rok, w tym 8 781 organizacji, których rok obrotowy jest zgodny z rokiem kalendarzowym (zobowiązane były do zamieszczenia sprawozdań do 15 października) oraz 116 organizacji, których rok obrotowy jest inny niż kalendarzowy (zobowiązane były do zamieszczenia sprawozdań do 30 listopada). Do 2 grudnia 2021 roku, po ustawowym terminie, 275 organizacji zamieściło sprawozdania za 2020 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 19. Liczba zamieszczonych sprawozdań organizacji pożytku publicznego za lata 2011–2020

W latach 2011–2016 organizacje zamieszczały sprawozdania w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a od roku 2017 na stronie NIW-CRSO. Należy zaznaczyć, że organizacje pożytku publicznego w latach 2011–2012 obowiązywało rozporządzenie określające jeden wzór sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego.

- obowiązek w zakresie udzielania wyjaśnień na wezwanie Dyrektora NIW-CRSO (art. 33a ust. 1 ustawy)

W myśl art. 33a ust. 1 ustawy w przypadku naruszenia obowiązków w zakresie sprawozdawczości, w szczególności niezamieszczenia w terminie na stronie NIW-CRSO sprawozdania finansowego i merytorycznego, albo zamieszczenia sprawozdań

niekompletnych, albo budzących wątpliwości co do prawidłowości działalności organizacji pożytku publicznego, Dyrektor NIW-CRSO wzywa organizację pożytku publicznego do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień.

Ponadto OPP może zostać wezwana do udzielenia wyjaśnień i zaniechania naruszeń w następujących przypadkach:

- prowadzenia zbiórki publicznej bez wymaganego zgłoszenia lub nienadestania do ministra właściwego do spraw administracji publicznej sprawozdania z przeprowadzonej zbiórki publicznej lub sprawozdania ze sposobu rozdysponowania zebranych ofiar lub nienadestania informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej zrealizowanej zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2014 r. *o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych* lub informacji o otrzymanych darowiznach, o których mowa w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych* – art. 33a ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy,
- prowadzenia bez zezwolenia placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, centrum integracji społecznej, domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz szkół lub placówek publicznych określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* oraz podmioty wykonujące działalność leczniczą bez uzyskania wymaganego wpisu do rejestru – art. 33a ust. 2 pkt 3 ustawy,
- posiadania zaległości podatkowych stwierdzonych prawomocną decyzją lub tytułem wykonawczym, o którym mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* w wysokości przekraczającej wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni, jeżeli zaległość ta istnieje co najmniej 6 miesięcy – art. 33a ust. 2 pkt 4 ustawy,
- niewypełniania obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* – art. 33a ust. 2 pkt 5 ustawy,
- naruszenia przepisów związanych z korzystaniem z uprawnień, o których mowa w art. 24 ustawy, tj. zwolnienie od podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnej, opłaty skarbowej, opłat sądowych) – art. 33a ust. 2 pkt 6 ustawy,
- niewykonania wyroku sądu powszechnego lub administracyjnego – art. 33a ust. 2 pkt 7 ustawy),
- posiadania zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości przekraczającej 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni – art. 33a ust. 2 pkt 8 ustawy,
- w przypadku powtarzającego się wykorzystywania otrzymanych dotacji niezgodnie z przeznaczeniem stwierdzonego decyzją organów administracji publicznej lub prawomocnym orzeczeniem sądu – art. 33a ust. 3 ustawy.

Dyrektor NIW-CRSO w 2020 roku wezwał 294 organizacje pożytku publicznego do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień w zakresie: niezamieszczenia sprawozdań w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego,

dominującej działalności gospodarczej, postanowień statutu organizacji niezgodnych z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

- obowiązki związane z przeprowadzaniem kontroli

Zostały one określone zostały w art. 28 i 29 ustawy. Organizacja pożytku publicznego podlega kontroli Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w zakresie prawidłowości korzystania z uprawnień oraz wywiązywania się z obowiązków i wymogów wskazanych w ustawie. Może on zarządzić kontrolę z urzędu, a także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy. Ponadto może powierzyć przeprowadzenie kontroli wojewodzie oraz Dyrektorowi NIW-CRSO.

Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego powierzył wojewodom w 2020 roku, analogicznie jak w roku poprzednim, przeprowadzenie 80 kontroli organizacji pożytku publicznego. W ramach sprawowanego nadzoru nad organizacjami pożytku publicznego dodatkowo zlecił pracownikom Wydziału Kontroli i Nadzoru Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przeprowadzenie ośmiu planowych kontroli w organizacjach pożytku publicznego. Kontrole dotyczyły środków wydatkowanych w 2020 roku z 1% podatku.

- obowiązek podania numeru rachunku bankowego

W myśl art. 27a ustawy organizacja pożytku publicznego jest obowiązana nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku podatkowym zgłosić naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według siedziby tej organizacji numer rachunku bankowego właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na druku NIP-8.

3. Wykorzystanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

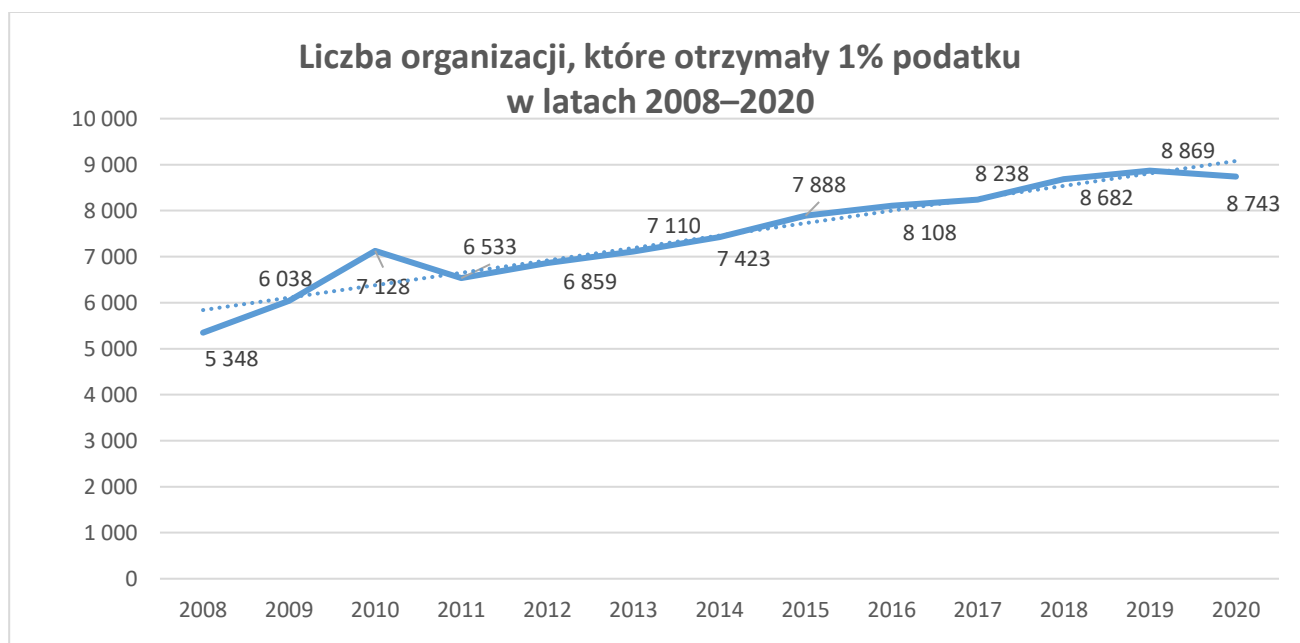
3.1. Zestawienie zbiorcze – liczba podatników przekazujących 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i przekazana kwota (na przestrzeni lat) – dane Ministerstwa Finansów

Z Informacji dotyczącej kwot z 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia w 2020 roku (za 2019 rok) wynika, że 8 743 organizacje pożytku publicznego otrzymały środki z 1% podatku z zeznań podatkowych za 2019 rok, czyli o 126 mniej niż w 2019 roku za 2018 rok. Należy podkreślić, że informacje o sposobie wydatkowania środków otrzymanych w 2020 roku z zeznań podatkowych za 2019 rok organizacje wykazywały w sprawozdaniach za 2020 rok zamieszczonych w 2021 roku w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie NIW-CRSO. 1 332 organizacje podały, że nie miały w 2020 roku żadnych przychodów z 1% podatku za 2019 rok, bowiem nie zostały uwzględnione w wykazie na 2020 rok, zostały z niego wykreślone albo nie otrzymały żadnych środków z 1% podatku. Organizacje, które nie zostały uwzględnione w wykazie za 2019 rok, zamieściły sprawozdania po terminie lub straciły status organizacji pożytku publicznego przed 30 listopada 2019 roku.

Na przestrzeni lat zarówno liczba podatników przekazujących 1% podatku od osób fizycznych,

jak i kwota przekazywana w ramach 1% podatku sukcesywnie wzrastała, a 2008 rok był przełomowy w tym zakresie. Wprowadzono wówczas dwie zmiany w zakresie sposobu przekazywania 1% podatku oraz osób uprawnionych do tego odpisu. Na podstawie nowelizacji ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw* podatnik nie musi sam dokonywać wpłaty na rachunek wybranej organizacji pożytku publicznego. W składanym zeznaniu wskazuje tylko organizację, którą chce wesprzeć, podając jej numer KRS, a 1% podatku przekazuje naczelnik urzędu skarbowego. Ponadto poszerzono grupę podatników, którzy mogą przekazać organizacji pożytku publicznego 1% należnego podatku dochodowego, o:

- podatników opodatkowanych według stawki 19% z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej,
- podatników opodatkowanych wg stawki 19% z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczeń w latach 2008–2020* Ministerstwa Finansów

Wykres 20. Liczba organizacji pożytku publicznego, które otrzymały środki z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2008–2020

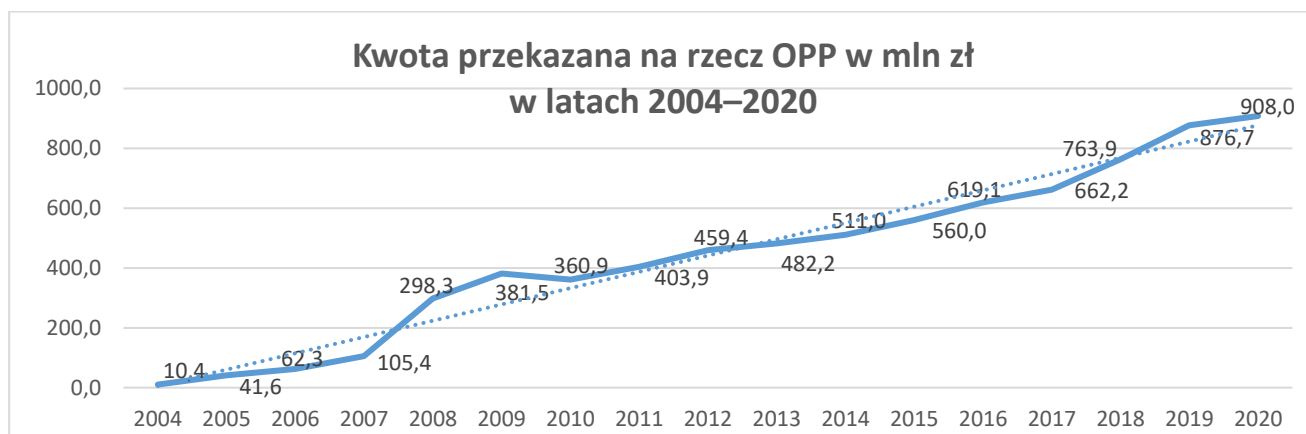
Rok	Kwota (w mln zł) przekazana na rzecz OPP*	Przyrost rok do roku w %	Liczba podatników (w mln) przekazujących 1% podatku na rzecz OPP	Przyrost rok do roku w %
2004	10,4	x	0,08	x
2005	41,6	400%	0,68	851%
2006	62,3	150%	1,16	170%
2007	105,4	169%	1,60	139%
2008	298,3	283%	5,13	320%
2009	381,5	128%	7,32	143%
2010	360,9	95%	8,62	118%
2011	403,9	112%	10,13	118%
2012	459,4	114%	11,17	110%
2013	482,2	105%	11,54	103%
2014	511,0	106%	12,03	104%
2015	560,0	109%	12,46	104%
2016	619,1	110%	13,18	106%
2017	662,2	107%	13,61	103%
2018	763,9	115%	14,13	104%
2019	876,7	115%	14,50	103%
2020	908,0	104%	14,79	102%

* w latach 2008-2019 dane zostały przedstawione na dzień 31 grudnia

Źródło: Dane pochodzące z *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia w 2021 roku (za 2020 rok)* Ministerstwa Finansów

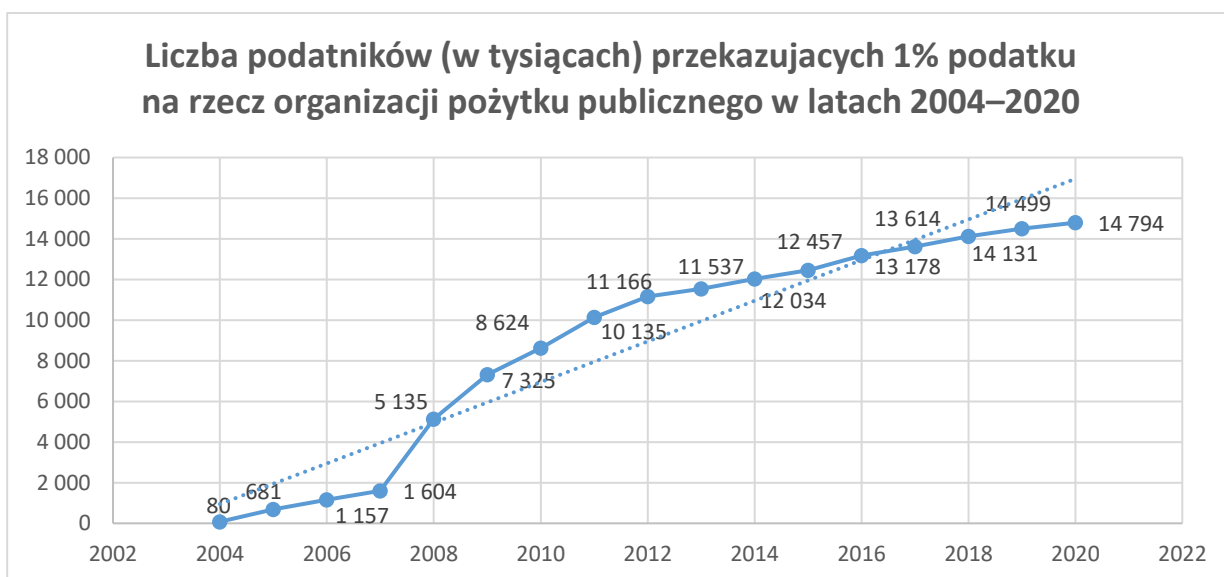
Tabela 10. Liczba podatników przekazujących 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego wraz z kwotą przekazaną w latach 2004–2020

Z przedstawionych danych jednoznacznie wynika, że kwota środków z 1% podatku przekazywana przez podatników organizacjom pożytku publicznego, jak również liczba podatników korzystająca z możliwości przekazania 1% dla organizacji pożytku publicznego z roku na rok zwiększa się w stosunku do lat poprzednich.

Źródło: Dane pochodzące z *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia w 2021 roku (za 2020 rok)* Ministerstwa Finansów

Wykres 21. Kwota środków z 1% podatku (w mln zł) przekazana na rzecz organizacji pożytku publicznego w latach 2004–2020

Źródło: Dane pochodzące z *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia w 2021 roku (za 2020 rok)* Ministerstwa Finansów

Wykres 22. Liczba podatników (w tysiącach) przekazujących 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego w latach 2004–2020

3.2. Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Jak to już pokazały dane Ministerstwa Finansów, z roku na rok organizacje pożytku publicznego otrzymują coraz więcej środków pochodzących z 1% podatku. Widać to również w informacjach pochodzących za sprawozdań merytorycznych organizacji. Na pierwszy rzut oka zauważalne są pewne różnice dotyczące tych danych. Wynikają one z tego, że swoją *Informację* Ministerstwo Finansów publikuje we wrześniu i po tym czasie urzędy skarbowe mogą jeszcze przekazać organizacji środki pochodzące z 1% podatku. Ponadto część organizacji nie zamieściła sprawozdań w bazie sprawozdań organizacji pożytku, a niektóre organizacje mogły omyłkowo podać w sprawozdaniach nie do końca prawdziwe informacje.

Rok	Przychód z 1% podatku wykazany w sprawozdaniach merytorycznych „pełnych”	Przychód z 1% podatku wykazany w sprawozdaniach merytorycznych uproszczonych	Przychód z 1% podatku - razem sprawozdanie merytoryczne „pełne” i uproszczone	Przychód z 1% podatku - razem sprawozdanie merytoryczne „pełne” i uproszczone (w mln zł)	Wysokość środków 1% podatku przekazanych przez urzędy skarbowe - dane z Ministerstwa Finansów
2011	392 342 909,20	x	392 342 909,20	392,30	403,9
2012	461 442 034,68	x	461 442 034,68	452,6	459,4
2013	450 559 591,76	23 760 615,46	474 320 207,22	474,30	482,2
2014	484 427 756,50	22 865 928,62	507 293 685,12	507,20	511,0
2015	539 247 666,59	24 401 503,98	563 649 170,57	563,60	560,0
2016	592 509 393,44	24 792 687,25	617 302 080,69	617,20	619,1
2017	620 118 344,42	24 487 569,04	644 605 913,46	661,60	662,2
2018	729 029 610,98	26 824 089,15	755 853 700,13	755,85	763,9
2019	831 228 850,05	28 028 565,01	859 257 415,06	859,26	876,7
2020	852 796 694,52	30 285 610,99	883 082 305,51	883,08	908,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku). Ostatnia kolumna z *Informacji dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych organizacjom pożytku publicznego z rozliczenia w 2021 roku (za 2020 rok)* Ministerstwa Finansów (stan na 15 września 2021 roku)

Tabela 11. Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych wykazane w sprawozdaniach merytorycznych z działalności organizacji pożytku publicznego w latach 2011–2020

Organizacja pożytku publicznego otrzymała w 2020 roku średnio 96 280,23 zł środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Jednak mediana otrzymanych w tym roku środków z 1% podatku to już tylko 4 534,20 zł.

3.2.1. Zróżnicowanie przychodów organizacji pożytku publicznego uzyskiwanych z 1% podatku osób fizycznych

Duże zróżnicowanie organizacji pożytku publicznego pod względem przychodów uzyskiwanych z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych można dokładniej prześledzić po uszeregowaniu organizacji pod względem uzyskanego przychodu z 1% podatku (od największej do najmniejszej kwoty), a następnie podzieleniu tak przygotowanego zbioru na dziesięć części.

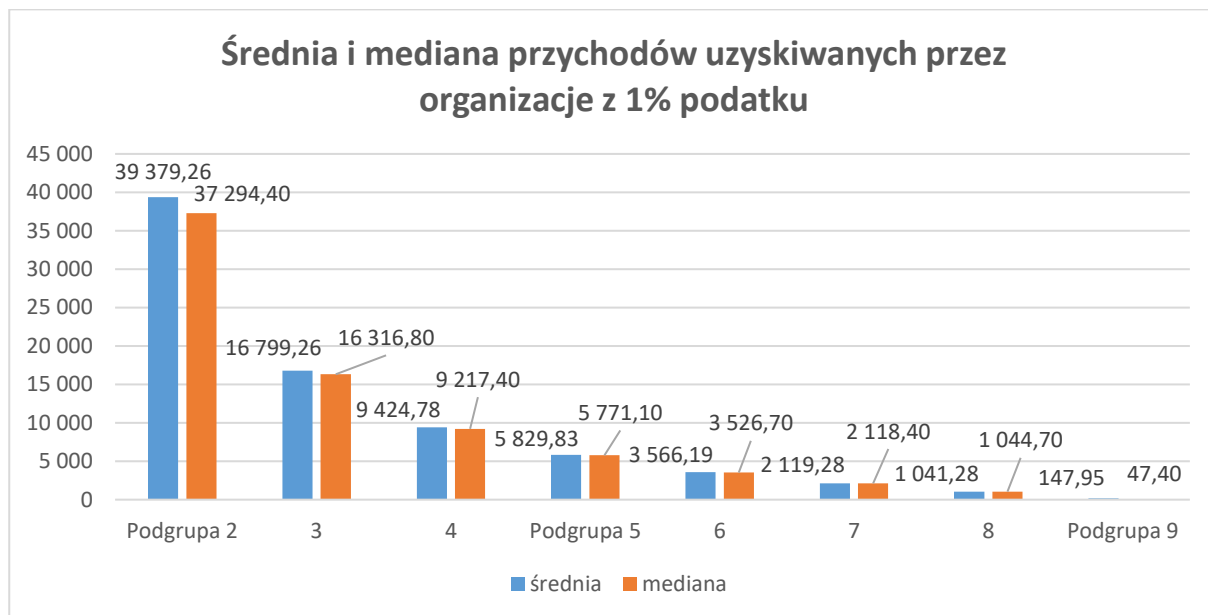
Dane pokazują, że przychody z 1% podatku są rozdystrybuowane bardzo nierównomiernie pomiędzy organizacje i większość środków z tego źródła trafiła do niewielkiej grupy organizacji, które są najbardziej skuteczne w ich pozyskiwaniu. Suma przychodów z 1% uzyskana przez 10% najskuteczniejszych pod tym względem organizacji (podgrupa 1) wyniosła 811 299 237,87 zł, czyli aż 22,47 razy więcej niż kwoty uzyskane przez organizacje należące do podgrupy 2. Różnice pod tym względem pomiędzy pozostałymi podgrupami są zdecydowanie mniejsze i zawierają się z przedziału od 7,04 do 1,62. W podgrupie dziesiątej, czyli najmniej skutecznych w pozyskiwaniu środków z 1% podatku, znalazły się wyłącznie organizacje, które nie uzyskały z tego źródła żadnych środków.

	Podgrupa 1	Podgrupa 2	Podgrupa 3	Podgrupa 4	Podgrupa 5	Podgrupa 6	Podgrupa 7	Podgrupa 8	Podgrupa 9	Podgrupa 10
Suma przychodów z 1% (w zł)	811 299 237,87	361 10 784,94	15 404 921,87	8 642 525,62	5 345 952,73	3 270 193,01	1 943 376,83	954 851,02	135 670,22	0,00
Średnie przychody z 1% (w zł)	884 731,99	39 379,26	16 799,26	9 424,78	58 29,83	3 566,19	2 119,28	1 041,28	147,95	0,00
Mediana przychodów z 1% (w zł)	169 332,14	37 294,4	16 316,8	9 217,40	5 771,10	3 526,70	2 118,40	1 044,70	47,40	0,00
Wartość maksymalna przychodów z 1% (w zł)	185 028 306,91	65 406,0	23 379,09	12 083,86	7 341,30	4 534,30	2 730,00	1 542,90	548,40	0,00
Wartość minimalna przychodów z 1% (w zł)	65 426,71	23 393,7	12 088,5	7 344,40	4 534,40	2 730,10	1 543,10	550,60	0,00	0,00
Średnia – przychody ogółem (w zł)	5 809 761,08	1 503 839,32	1 203 061,46	754 442,27	521 575,47	435 808,97	644 755,92	328 871,23	683 529,12	70 198,06
Suma przychodów ogółem (w zł)	5 327 550 907,97	1 379 020 652,28	110 320 7361,63	691 823 560,69	478 284 708,18	399 636 822,86	591 241 180,62	30 1574 913,51	626 796 203,36	64 512 016,73
Odsetek przychodów z 1% w łącznej kwocie przychodów	15,23%	2,62%	1,40%	1,25%	1,12%	0,82%	0,33%	0,32%	0,02%	0,00%
Iloraz sumy przychodów z 1% danej podgrupy i następnej podgrupy	22,47	2,34	1,78	1,62	1,63	1,68	2,04	7,04	brak danych	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 12. Suma, średnia, mediana, wartość minimalna i wartość maksymalna przychodów z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, suma i średnia przychodów ogółem oraz porównanie wybranych wartości; organizacje zostały podzielone na dziesięć podgrup w zależności od przychodów uzyskanych z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Średnie i mediany przychodów z 1% podatku uzyskiwane przez organizacje należące do poszczególnych podgrup również wskazują na taką samą tendencję, czyli bardzo duże zróżnicowanie organizacji pod tym względem pomiędzy podgrupami pierwszą i drugą oraz stopniowe zanikanie różnic pomiędzy kolejnymi podgrupami.

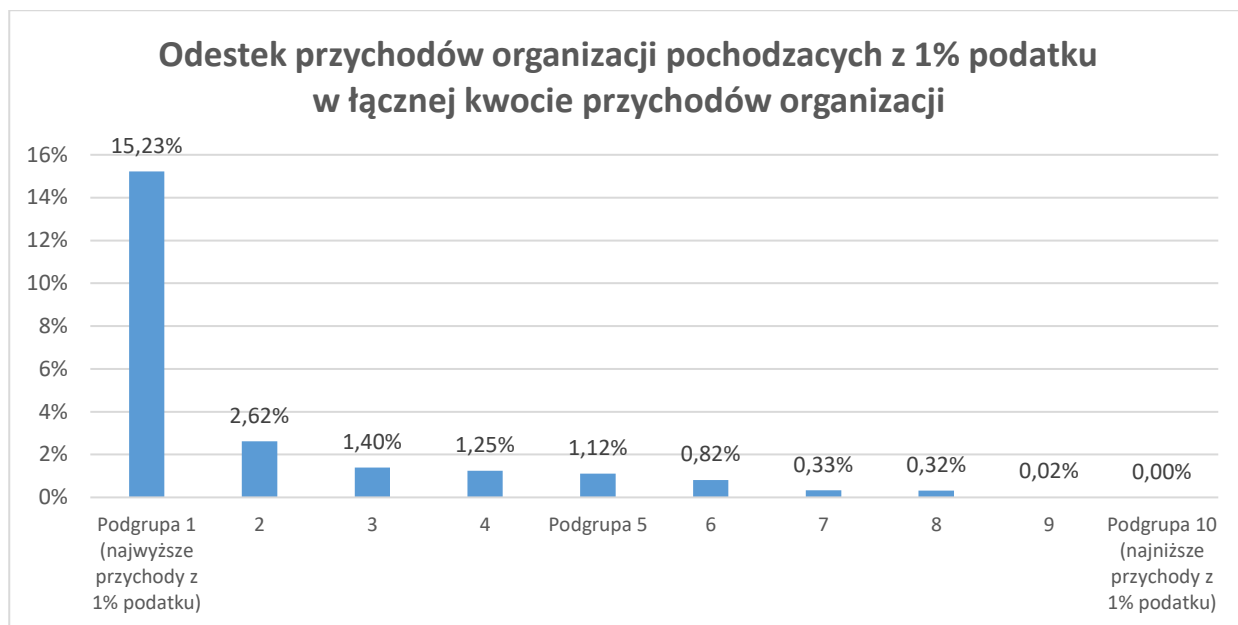
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 23. Średnia i mediana przychodów uzyskiwanych przez organizacje z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (wyniki dla podgrup 2-9)

Na wykresie wyżej pokazane zostały wyniki podgrup od drugiej do dziewiątej³. W pierwszej podgrupie średnia przychodu z 1% wynosi 884 731,99 zł i jest 5,22 razy wyższa niż mediana, która przyjęła wartość 169 332,14 zł. Natomiast w kolejnych podgrupach średnie są nieznacznie wyższe niż mediany, a w podgrupie ósmej mediana jest wyższa od średniej. Wskazuje to na to, że różnice pomiędzy organizacjami należącymi do podgrupy drugiej i kolejnych są bardzo nieznaczne, a za skalę zróżnicowania całej populacji odpowiadają w głównej mierze organizacje z podgrupy pierwszej.

Również znaczenie, jakie dla łącznych przychodów organizacji mają środki z 1% podatku jest zróżnicowane pomiędzy podgrupą pierwszą i pozostałymi. Dla organizacji z pierwszej podgrupy środki uzyskane z tego źródła stanowią aż 15,23% łącznych rocznych przychodów. W podgrupie drugiej ten odsetek stanowi już tylko 2,62, a w kolejnych systematycznie maleje, aż do zera z podgrupy dziesiątej.

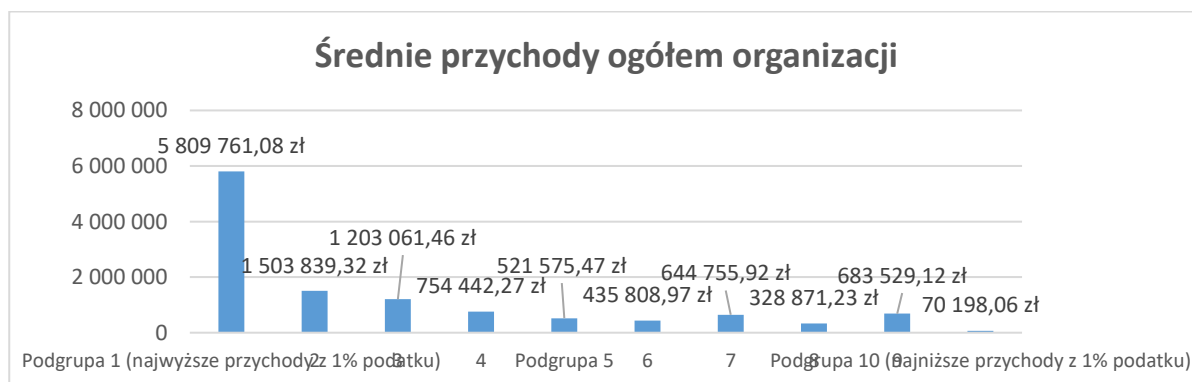
³ Ze względu na ponad dwudziestokrotną różnicę średnich przychodów z 1% podatku pomiędzy pierwszą i drugą podgrupą oraz zerowe wyniki obydwu statystyk z grupy dziesiątej podgrupy pierwsza i dziesiąta nie zostały zaprezentowane na wykresie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 24. Odeściek przychodów pochodzących z 1% podatku w łącznej kwocie przychodów organizacji (w podziale na podgrupy).

Dane na temat łącznych przychodów ze wszystkich źródeł (z działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego, z działalności gospodarczej i pozostałe przychody, w tym finansowe) wskazują na występowanie zależności pomiędzy skutecznością pozyskiwania środków z 1% podatku dochodowego a poziomem przychodów. Organizacje z podgrupy uzyskującej najwyższe przychody z 1% podatku mają średni ogólny przychód na poziomie 5 809 761,08 zł, czyli 3,86 razy wyższy niż organizacje z podgrupy drugiej. Podobnie jak w przypadku statystyk zaprezentowanych wyżej, również tutaj dynamika spadku przychodów wyhamowuje w kolejnych podgrupach. Istotne jest to, że trend spadkowy występuje tylko od podgrupy pierwszej do szóstej, a pomiędzy kolejnymi podgrupami średnia ogólnych przychodów maleje lub rośnie. Oznacza to, że istnieje zależność pomiędzy uzyskiwaniem wyższych przychodów z 1% podatku a uzyskiwaniem wyższych przychodów z innych źródeł, ale tylko wśród organizacji należących do 60% najsukuteczniej pozyskujących środki z 1%; dla pozostałych organizacji ten czynnik nie ma istotnego związku z poziomem przychodów ogółem.

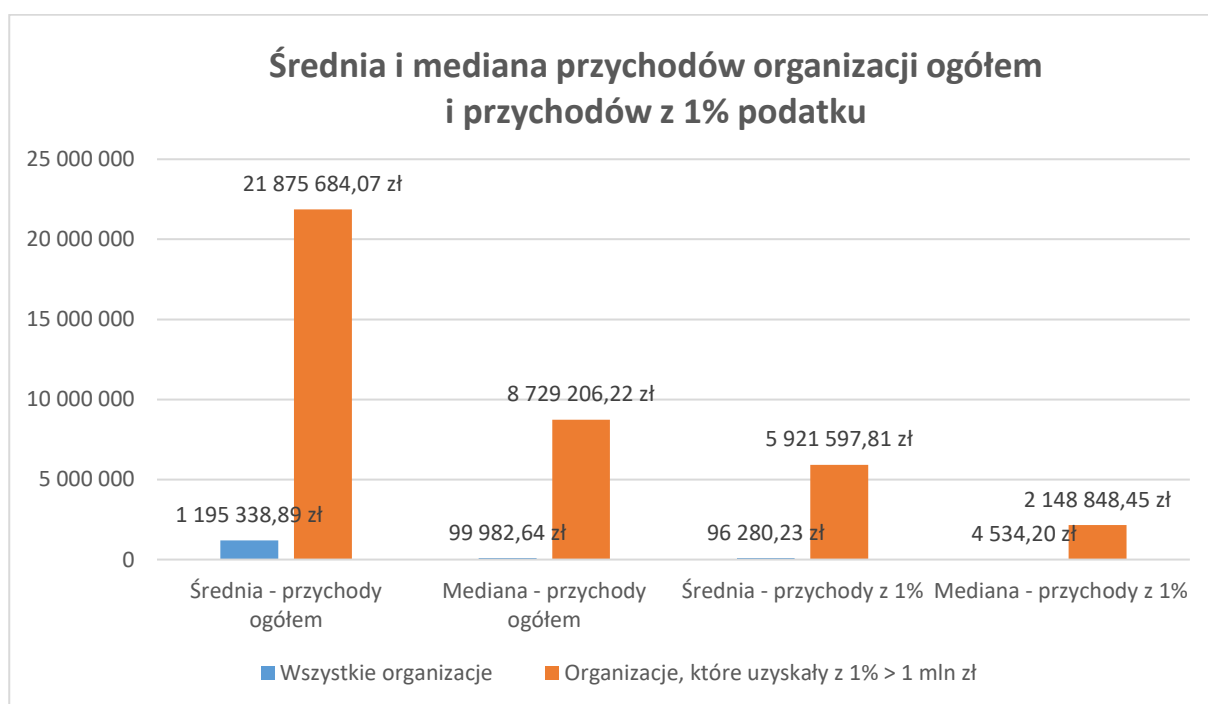

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 25. Średnie przychody uzyskiwane przez organizacje pożytku publicznego ze wszystkich źródeł (w podziale na podgrupy wyróżnione ze względu na wysokość środków pochodzących z 1% podatku)

Porównanie danych na temat ogólnych przychodów organizacji i przychodów z 1% podatku wskazuje na to, że chociaż z tego ostatniego źródła pochodzą znaczne środki dla organizacji z pierwszej podgrupy, to jednak nie one powodują, że te organizacje uzyskują 3,86 razy wyższe przychody niż druga podgrupa. Po odliczeniu środków z 1% podatku organizacje z pierwszej podgrupy dysponują przychodami z innych źródeł 3,36 razy wyższymi niż wynosi łączny ogólny przychód w podgrupie drugiej.

106 organizacji uzyskało z 1% podatku kwoty wyższe niż 1 mln zł. Podczas gdy w całej populacji organizacji pożytku publicznego środki pochodzące z 1% podatku stanowią 8,05% ogólnych przychodów, to dla organizacji, które uzyskały 1 mln zł lub więcej z tego źródła odsetek ten wynosi 27,07. Jak widać na wykresie zamieszczonym poniżej, organizacje, które uzyskały ponad 1 mln zł z 1% podatku mają wielokrotnie wyższe przychody pochodzące również z innych źródeł; mediana przychodów ogółem 106 organizacji, które uzyskały z 1% podatku 1 mln zł lub wyższą kwotę jest aż 87,3 razy wyższa niż mediana przychodów ogółem wszystkich organizacji pożytku publicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 26. Średnia i mediana łącznych przychodów organizacji oraz przychodów z 1% podatku; dane zostały zaprezentowane w podziale na wszystkie organizacje pożytku publicznego oraz organizacje, które uzyskały z 1% podatku kwotę 1 mln zł lub wyższą.

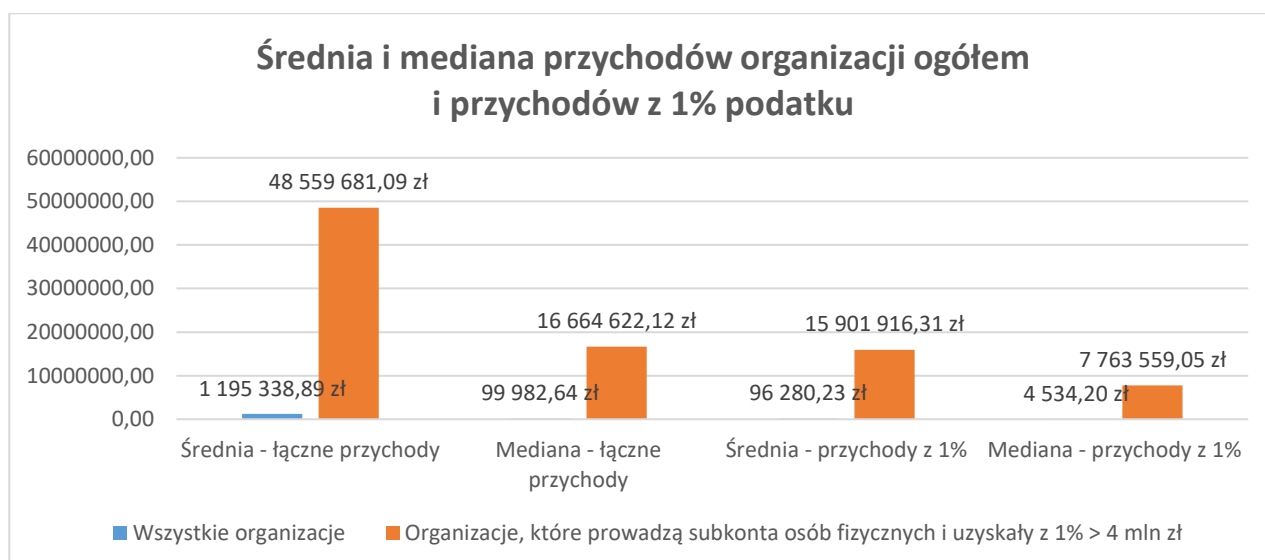
1 331 organizacji, czyli 14,51% wszystkich organizacji pożytku publicznego, nie uzyskało z 1% podatku za rok 2020 żadnych przychodów; stanowi to wzrost liczby takich organizacji o 2,72 punktu procentowego w stosunku do poprzedniego roku. Na tle pozostałych organizacji pożytku publicznego wyróżniają się one znacznie niższymi przychodami pochodzącymi z innych źródeł; średnie przychody ogółem tych organizacji stanowią zaledwie 26,83% średnich przychodów organizacji, które uzyskały przychody z 1% podatku.

		Przychody ogółem (w zł)	Przychody z działalności nieodpłatnej (w zł)	Przychody z działalności odpłatnej (w zł)	Przychody działalności gospodarczej (w zł)	Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (w zł)
Organizacje, które uzyskały przychody z 1% podatku	Suma	10 486 025 344,27	7 527 415 279,53	103 2071 283,93	579 096 565,74	883 082 305,51
	Mediana	114 090,78	59 066,58	0,00	0,00	6 479,90
	Średnia	1 337 332,65	960 007,05	131 624,96	73 854,94	112 626,90
Organizacje, które nie uzyskały przychodu z 1% podatku	Suma	477 622 983,56	264 726 159,52	66 809 707,56	24 814 071,94	0,00
	Mediana	44 668,94	5 260,00	0,00	0,00	0,00
	Średnia	358 845,22	198 892,68	50 195,12	18 643,18	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 13. Suma, średnia i mediana głównych przychodów działalności organizacji pożytku publicznego w 2020 roku – zestawienie danych dla wszystkich organizacji pożytku publicznego i organizacji, które nie uzyskały przychodów z 1% podatku

Duża część organizacji, które uzyskują z 1% podatku najwyższe kwoty, prowadzi subkonta na rzecz osób fizycznych potrzebujących wsparcia. Wśród 30 organizacji, których przychody z 1% podatku za 2020 rok przewyższyły 4 mln złotych, było takich organizacji aż 20. Najwyższą, wynoszącą 185 028 306,91 zł, kwotę również uzyskała organizacja, za pośrednictwem której rodzice chorych i niepełnosprawnych dzieci mogą zakładać subkonta, na których gromadzone są środki z 1% podatku oraz darowizny. Jak pokazują dane zamieszczone na wykresie poniżej, organizacje prowadzące subkonta i uzyskujące z tego powodu przychody przekraczające 4 mln zł mają wielokrotnie wyższe przychody pochodzące również z innych źródeł; mediana przychodów ogółem tych 20 organizacji jest aż 166,68 razy wyższa niż mediana przychodów ogółem wszystkich organizacji pożytku publicznego. Ponadto te organizacje są do siebie podobne pod względem struktury i wysokości przychodów; wskazuje na to fakt, że średnie i mediany ich przychodów, zarówno ogólnych, jak i pochodzących z 1% podatku są do siebie zbliżone (średnia ogólnych przychodów jest zaledwie 2,91 razy wyższa niż mediana, a średnia przychodu z 1% jest 2,05 razy wyższa niż mediana). W strukturze przychodów tych organizacji środki z 1% podatku stanowią bardzo dużą część, czyli aż 32,75%. Odsetek ten spadł w porównaniu do roku poprzedniego aż o 15,43 punktu procentowego, czyli bardzo znacząco.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 27. Średnia i mediana łącznych przychodów organizacji oraz przychodów z 1% podatku; dane zostały zaprezentowane w podziale na wszystkie organizacje pożytku publicznego oraz organizacje, które uzyskały z 1% podatku kwotę 4 mln zł lub wyższą i prowadzą subkonta na rzecz osób fizycznych.

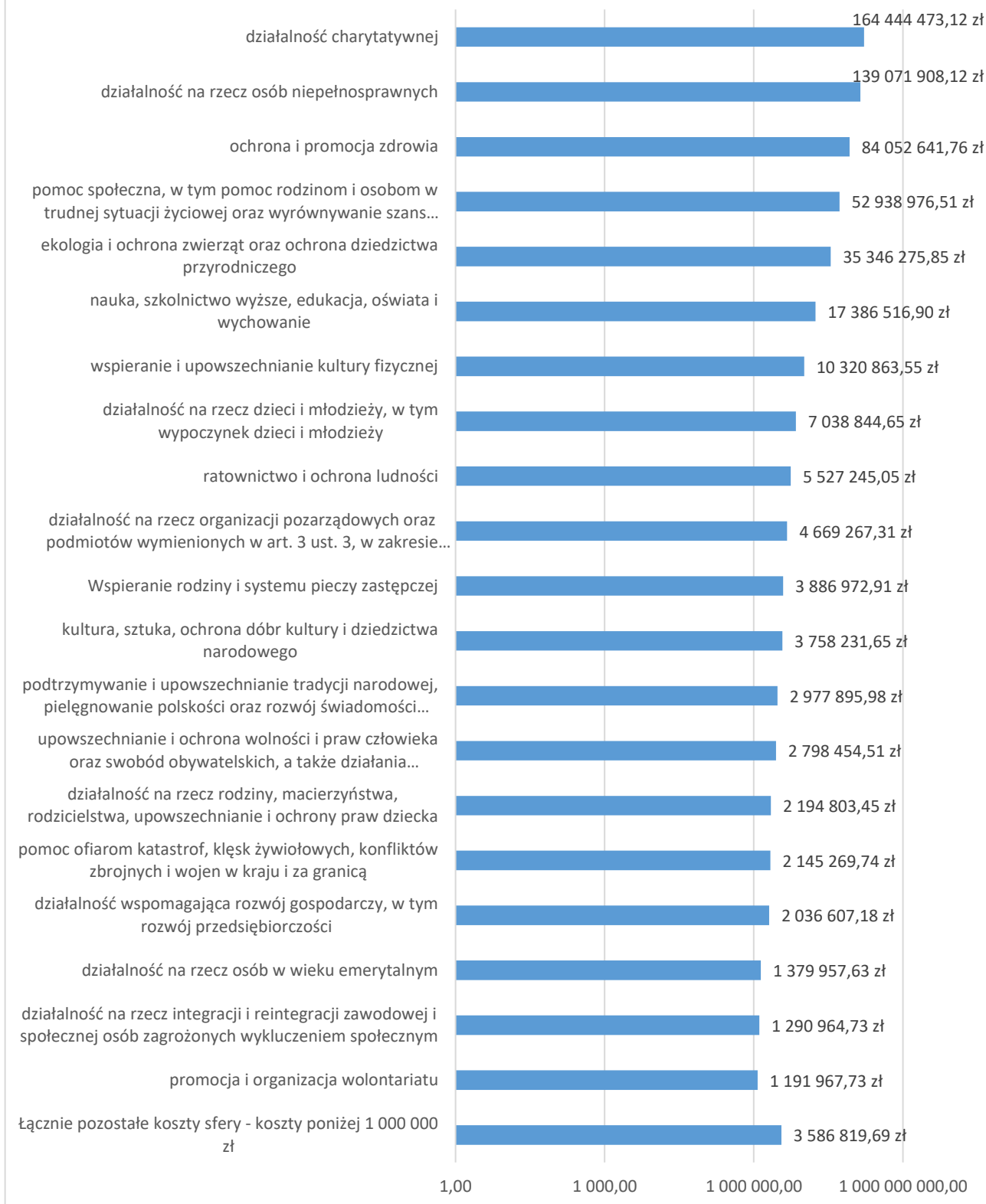
3.3. Wydatkowanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych z podziałem na sfery działalności pożytku publicznego

Z zamieszczonych sprawozdań za 2020 rok wynika, że organizacje pożytku publicznego poniosły we wskazanych przez siebie trzech głównych sferach działalności pożytku publicznego szacunkowe koszty sfinansowane ze środków 1% podatku w łącznej kwocie **569 226 700,21 zł**, przy czym w ramach nieodpłatnej działalności pożytku publicznego było to **548 044 958,02 zł**, a w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego – **21 181 742,19 zł**.

W ramach prowadzonej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego najwyższe koszty sfinansowane ze środków 1% podatku, co obrazuje wykres 29, organizacje przeznaczyły na realizację działań pożytku publicznego w sferach działalności charytatywnej (164 444 473,12 zł), działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (139 071 908,12 zł), ochrony i promocji zdrowia (84 052 641,76 zł) oraz pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób (52 938 976,51 zł).

Organizacje pożytku publicznego ponosiły koszty ze środków z 1% podatku głównie w ramach kosztów działalności nieodpłatnej pożytku publicznego (93,53% kosztów organizacji ogółem z 1% podatku). Koszty z tych środków były poniesione znacznie rzadziej podczas realizacji działalności odpłatnej pożytku publicznego (3,45% kosztów) oraz kosztów administracyjnych (1,91% kosztów) i pozostałych kosztów (1,11% kosztów). Struktura kosztów poniesionych z 1% podatku jednoznacznie wskazuje, że organizacje finansują z tych środków głównie działalność nieodpłatną pożytku publicznego, co jest zgodne z głównym założeniem ustawy, która wskazuje, że środki te mogą być wykorzystane na prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Szacunkowe koszty poniesione w 2020 roku z 1% podatku w ramach nieodpłatnej działalności pożytku publicznego z podziałem na sfery działalności pożytku publicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 28. Szacunkowe koszty poniesione z 1% podatku w ramach nieodpłatnej działalności pożytku publicznego z podziałem na sfery działalności pożytku publicznego

Z kolei w ramach prowadzonej działalności odpłatnej pożytku publicznego najwyższe koszty sfinansowane ze środków 1% podatku, co obrazują wykres 30, organizacje przeznaczyły na sfinansowanie kosztów w ramach następujących sfer: nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania (4 888 198,92 zł) ochrona i promocja zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej (4 378 136,91 zł), działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy w zakresie określonym w pkt. 1–32 a ustawy (3 928 926,59 zł), działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży (2 468,305,11 zł), działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (2 411 188,16 zł) oraz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego (1 081 733,395 zł).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności www.niw.gov.pl (stan na 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 29. Szacunkowe koszty poniesione z 1% podatku w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego z podziałem na sfery działalności pożytku publicznego

3.4. Koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Organizacje pożytku publicznego w celu zwiększenia przychodów z 1% podatku przeprowadzają kampanie informacyjno-reklamowe. Poniżej przedstawiamy dynamikę kosztów przeznaczanych na kampanie w latach 2011–2020, tj. od wprowadzenia rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. Nr 80, poz. 434) określającego wzór sprawozdania merytorycznego dla organizacji pożytku publicznego. W ramach sprawozdań za lata 2011–2012 organizacje wykazały koszty ponoszone na kampanie 1% podatku niezależnie od osiągniętych przychodów ogółem. Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 234) koszty ponoszone na kampanie 1% wykazują jedynie organizacje, które osiągnęły przychód ogółem powyżej 100 000 zł. Ta zasada została utrzymana w sprawozdań merytorycznych zamieszczanych przez organizacje począwszy od 2018 roku, określonych rozporządzeniem Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. poz. 2061).

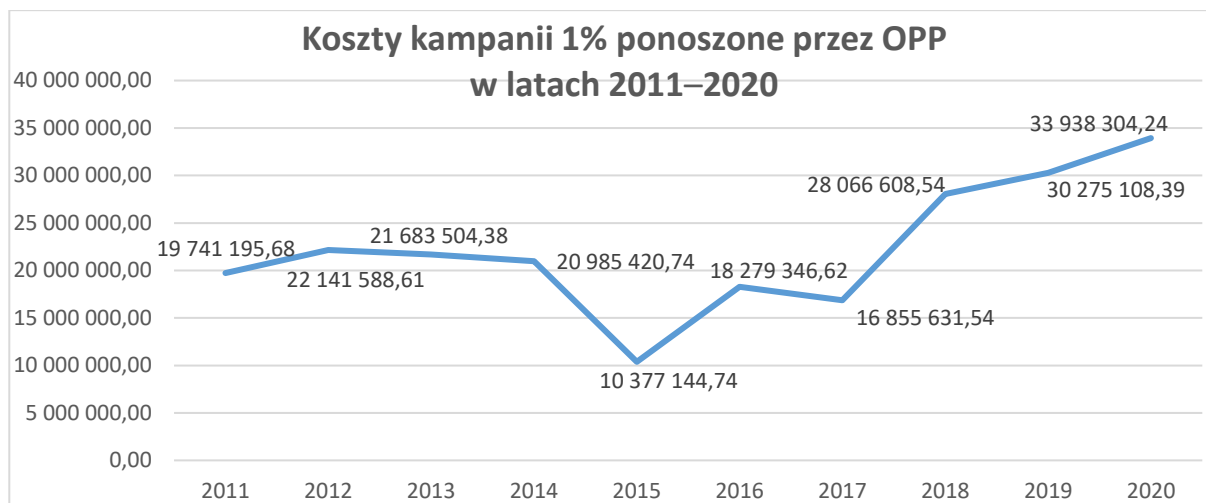
Z danych ze sprawozdań merytorycznych za 2020 rok wynika, że 4 585 organizacji pożytku publicznego, które osiągnęły w okresie sprawozdawczym przychody powyżej 100 000 zł, wydatkowało łącznie na kampanie informacyjno-reklamowe 33 938 304,24 zł, tj. o 3 143 065,16 zł więcej niż w roku poprzednim. Warto zaznaczyć, że wg danych za 2020 rok 4 139 z 4 585 organizacji (90,27%), które wypełniły „pełne” sprawozdanie merytoryczne z działalności dla organizacji o przychodach ogółem powyżej 100 000 zł, nie ponosiło kosztów w związku z prowadzoną akcją informacyjno-reklamową, co znajduje potwierdzenie w medianie przedmiotowych kosztów, która wyniosła 0.

Rok	Liczba sprawozdań z informacją o kampanii 1% podatku	Koszty kampanii 1% podatku	Średnio na kampanię 1% podatku w latach 2011–2019	Mediana
2011	7584	19 741 195,68	2 603,01	0,00
2012	7916	22 141 588,61	2 797,07	0,00
2013	3964	21 683 504,38	5 470,11	0,00
2014	4148	20 985 420,74	5 059,17	0,00
2015	4273	10 377 144,74	2 428,54	0,00
2016	4392	18 279 346,62	4 161,96	0,00
2017	4604	16 855 631,54	3 661,08	0,00
2018	4749	28 066 608,54	5 910,00	0,00
2019	4790	30 275 108,39	6 320,48	0,00
2020	4585	33 938 304,24	7 402,03	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Tabela 14. Koszty związane z realizacją kampanii informacyjnej lub reklamowej dotyczącej pozyskiwania 1% podatku i wykazane przez organizacje pożytku publicznego w sprawozdaniach merytorycznych za lata 2011–2020

Jak wskazaliśmy powyżej, średnia kosztów poniesionych w 2020 roku na kampanie informacyjno-reklamową to 7 402,03 zł, co stanowi 0,24 % kosztów organizacji, która wydatkowała najwyższą kwotę na ten cel, tj. 3 143 065,16 zł.

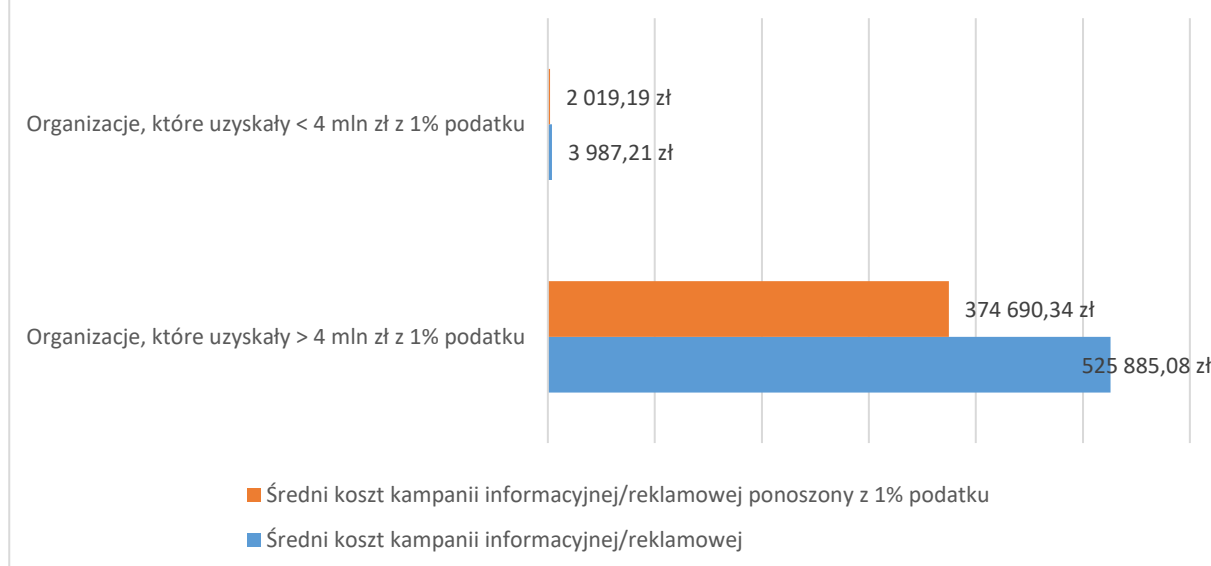
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (stan na dzień 2 grudnia 2021 roku)

Wykres 30. Koszty związane z realizacją kampanii informacyjnej lub reklamowej dotyczącej pozyskiwania 1% podatku i wykazane przez organizacje pożytku publicznego w sprawozdaniach merytorycznych za lata 2011–2020

Porównanie kosztów kampanii informacyjnych i reklamowych ponoszonych przez ogół OPP oraz organizacje, które uzyskały z 1% podatku powyżej 4 mln zł wskazuje na ogromne różnice pod tym względem. Średni koszt kampanii informacyjnej lub reklamowej ponoszony z przychodów z 1% przez organizację, która uzyskała z tego źródła ponad 4 mln zł, wynosi 374 690,34 zł, co stanowi 71,25% kosztów na ten cel ponoszonych ze wszystkich źródeł. Jest to kwota prawie 132-krotnie wyższa niż średni koszt kampanii informacyjnych i reklamowych ponoszony z przychodów z 1% podatku przez pozostałe OPP, który wynosi 3 987,21 zł. W głównej mierze wynika to z tego, że większość OPP nie poniosła żadnych kosztów na działania informacyjne i reklamowe – 4 139 organizacji zamieszczających sprawozdania merytoryczne „pełne” nie poniosło żadnych kosztów kampanii informacyjnych i reklamowych, a 4 343 organizacji nie sfinansowało ich z przychodów z 1% podatku. Dane pokazują, że te organizacje, które ponoszą koszty na kampanie informacyjno-promocyjne, finansują je w dużej mierze ze środków z 1% podatku. We wszystkich organizacjach 60,22% kosztów kampanii jest ponoszony z przychodów z 1% podatku, a wśród tych, które uzyskały z 1% podatku powyżej 4 mln zł, odsetek ten wynosi aż 71,25%.

Tak duża, bo 132-krotna, różnica w średnich kosztach kampanii informacyjnych i reklamowych ponoszonych przez organizacje czerpiące z 1% podatku największe przychody i pozostałe organizacje jest kolejnym argumentem za tym, że organizacje, które są najsukcesowniej w pozyskiwaniu finansowania z tego źródła, jednocześnie się w tej dziedzinie specjalizują. Przekonanie dużej liczby osób do tego, by przekazały 1% swojego podatku konkretnej organizacji, wymaga podjęcia wielu działań informacyjnych, komunikacyjnych i reklamowych. W związku z tym możliwość ponoszenia kosztów na ten cel jest bardzo ważnym czynnikiem modelu funkcjonowania tych OPP.

Średnie koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych za rok 2020 zamieszczonych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie www.niw.gov.pl (2 grudnia 2021 roku)

Wykres 31. Średnie koszty kampanii informacyjnych i reklamowych pokrywane z przychodów ogółem organizacji i z przychodów z 1% podatku w podziale na wszystkie organizacje wypełniające pełne sprawozdanie merytoryczne oraz organizacje, które uzyskały z 1% podatku powyżej 4 mln zł

4. Wnioski

Z przeprowadzonej analizy danych zawartych w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego oraz danych Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Finansów wynika, że:

1. liczba organizacji, które co roku otrzymują status organizacji pożytku publicznego, po początkowym dużym przyroście w latach 2004–2009 systematycznie spada w ostatnich latach z 505 organizacji w 2014 roku do 346 w 2020 roku,
2. status organizacji pożytku publicznego jest przyznawany częściej na przełomie roku, a zwłaszcza w listopadzie niż w pozostałych miesiącach, bowiem 174 organizacji z 346, które otrzymały ten status w 2020 roku, uzyskało go w styczniu, lutym, listopadzie i grudniu, co stanowi 50,28% wszystkich organizacji, które otrzymały status w tym roku,
3. liczba organizacji, którym był wykreślony status organizacji pożytku publicznego wynosiła około 150 organizacji rocznie oprócz okresów 2012–2015 i 2019–2020, kiedy nastąpił wzrost tej liczby – w 2020 roku status ten straciły w sumie 433 organizacje, z czego 174 w pierwszym kwartale tego roku, co stanowi 40,18% wszystkich organizacji, które sąd pozbawił statusu OPP w 2020 roku,
4. organizacje pożytku publicznego w zdecydowanej większości to stowarzyszenia i fundacje, które to formy prawne w 2020 roku miało 87,07% wszystkich organizacji,
5. ponad 45% wszystkich organizacji posiadało w 2020 roku siedzibę w jednym z czterech województw: mazowieckim, śląskim, dolnośląskim lub małopolskim,
6. ponad 42% wszystkich wskazań w sprawozdaniach merytorycznych za 2020 rok dotyczyło prowadzenia działalności pożytku publicznego w jednej z sześciu sfer: 1) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, 2) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży, 3) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej, 4) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, 5) nauki i szkolnictwa wyższego,

- edukacji, oświaty i wychowania oraz 6) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
7. z roku na rok wysokość środków z 1% podatku otrzymywanych przez organizacje pożytku publicznego ulega systematycznemu wzrostowi, co oznacza zwiększenie świadomości wśród podatników co do potrzeb organizacji pożytku publicznego, w tym prowadzonej przez nie działalności statutowej – w stosunku do roku poprzedniego wysokość środków z 1% podatku przekazanych organizacjom pożytku publicznego w 2020 roku wzrosła o 23 824 890,45 zł, tj. o 2,77 punktu procentowego,
 8. środki z 1% podatku wynosiły 8,05% łącznej kwoty przychodów ogółem za 2020 rok organizacji pożytku publicznego i tym samym środki te stanowią dość istotne źródło przychodów organizacji,
 9. przychody i koszty działalności gospodarczej, w ujęciu całościowym, faktycznie wskazują na charakter dodatkowy działalności gospodarczej wobec działalności pożytku publicznego, bowiem stanowiły w 2020 roku odpowiednio 5,51% przychodów ogółem i 4,73% kosztów ogółem,
 10. liczba podatników przekazujących w 2020 roku środki z 1% podatku zwiększyła się o 288 500 w stosunku do poprzedniego roku, co oznacza rosnące zaufanie społeczeństwa/podatników do organizacji pożytku publicznego, także w zakresie bezpieczeństwa przekazywanych kwot związanego z realizacją założeń przez organizacje zadań,
 11. organizacje, które uzyskiwały najwyższe przychody z 1% podatku w 2020 rok, miały również wielokrotnie wyższe przychody z innych źródeł niż pozostałe organizacje,
 12. koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej w 2020 roku dotyczącej 1% podatku zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego o 3 663 195,85 zł, co prawdopodobnie może mieć związek z większą świadomością możliwości ich wydatkowania oraz wykazywania w sprawozdaniach.

Powyższe potwierdza również zasadność prowadzenia działań nadzorczych nad organizacjami oraz skuteczność przeprowadzanych kontroli. Wydaje się właściwym przeprowadzenie w kolejnych latach akcji informacyjno-edukacyjnych skierowanych do organizacji pożytku publicznego w zakresie zmieniających się przepisów dotyczących tych organizacji, w tym wymogów związanych z finansowaniem z 1% podatku – promocji mającej na celu zachęcenie do przekazania 1% podatku.